

T Ü R M O B

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

Sirküler No: 2

Kasım 2020

ANONİM ŞİRKETLERDE AZINLIK HAKLARI

MALİ MEVZUAT
YORUM / UYGULAMA
SİRKÜLERİ

ÖNSÖZ

Mali müşavirlik mesleği bilgi ve birikime dayanan bir meslektir. Bu yüzden TÜRMOB ve Odalarımızın eğitim temel önceliği oldu ve olmaya devam edecektir. Meslektaşlarımızın ihtiyaç duyacakları bilgiye en doğru ve en sağlıklı bir biçimde ulaşmaları için eğitim faaliyetleri, yayınlar gerçekleştiriyoruz. Bu çalışmalarımıza, Mali Mevzuat Yorum Uygulama Sirkülerini ekledik.

Meslektaşlarımıza yardımcı olmak amacıyla mali konularda aydınlatıcı bilgi aktarmak ve tartışmalı konulara dikkat çekmek amacıyla, Mesleki Mevzuatı İzleme Kurulu tarafından hazırlanan, Mali Mevzuat Yorum Uygulama Sirkülerini sizlerin istifadesine sunuyoruz. Mali Mevzuat Yorum Uygulama Sirkülerini hazırlayan Meslek Mevzuatı İzleme Kurulumuza teşekkür ederiz.

Anonim şirketlerde azınlık haklarını konu alan bu Sirkülerimiz, TTK'da yer alan tüm "azınlık haklarını" yasal dü-

zenlemeler, gerekçeler, konuya ilişkin yargı kararları ve öğretide yer alan makaleler listesine bir derleme olarak yer vermektedir.

Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları Mali Mevzuat Yorum Uygulama Sirkülerimizin meslektaşlarımıza faydalı olmasını diliyoruz.

Emre KARTALOĞLU
TÜRMOB Genel Başkanı

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	1
GİRİŞ.....	6
1. GENEL KURULU TOPLANTIYA ÇAĞIRMA VE GÜNDEME MADDE EKLETME HAKKI.....	8
A – YASAL DÜZENLEME.....	8
B – GEREKÇE	9
C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER	12
D - YARGI KARARLARI	13
2. ÖZEL DENETÇİ ATANMASINI TALEP ETME HAKKI	16
A – YASAL DÜZENLEME.....	16
B – GEREKÇE	17
C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER	23
D – YARGI KARARLARI	23
3. GENEL KURUL TOPLANTISININ ERTELENMESİNİ TALEP HAKKI.....	29
A – YASAL DÜZENLEME.....	29

B – GEREKÇE	30
C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER	30
D – YARGI KARARLARI	31
4. HAKLI SEBEPLERLE ŞİRKETİN FESHİ DAVASINI AÇMA HAKKI	37
A – YASAL DÜZENLEME.....	37
B – GEREKÇE	37
C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER	40
D – YARGI KARARLARI	41
5. BİLGİ ALMA VE İNCELEME HAKKI	53
A – YASAL DÜZENLEME.....	53
B – GEREKÇE	55
C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER	61
D – YARGI KARARLARI	61
6. BELİRLİ GRUPLARIN YÖNETİM KURULUNDA TEMSİL EDİLMESİ HAKKI	65
A – YASAL DÜZENLEME.....	65
B – GEREKÇE	66
C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER	68
D – YARGI KARARLARI	69

7. YÖNETİM VE DENETİM KURULU ÜYELERİNİN İBRA EDİLMESİNİ ENGELLEME	70
A – YASAL DÜZENLEME.....	70
B – GEREKÇE	70
C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER	71
8. ANONİM ŞİRKETLERDE AZINLIĞIN DENETÇİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNİ DAVA HAKKI.....	71
A – YASAL DÜZENLEME.....	71
B – GEREKÇE	75
C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER	80
D – YARGI KARARLARI	81
9. NAMA YAZILI PAY SENETLERİNİN BASILMASINI TALEBİ HAKKI	84
A – YASAL DÜZENLEME.....	84
B – GEREKÇE	85
C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER	86
KISALTMALAR.....	87
KAYNAKLAR	87

GİRİŞ

Bilindiği üzere 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu 01.07.2012 tarihinde yürürlüğe girmiŐtir. Yeni Türk Ticaret Kanununda meslek camiasını ilgilendiren baŐlangıçta çok önemli düzenlemeler yapılmıŐtır. Ancak yoğun eleŐtiriler sonrası önemli bir bölümü (işlem denetçisi – bağımsız denetim vb.) yürürlüğe girmeden yasadan çıkarılmıŐtır.

Yasa koyucu yeni Türk Ticaret Kanununda, halka kapalı anonim Şirketlerde esas sermayenin %10'na, halka açık Şirketlerde %5'ine sahip olan pay sahiplerini “azınlık pay sahibi” olarak kabul etmiştir. Bu oranda payın bir kiŐiye ait olması gerekmediği (çünkü bir kaç pay sahibi birlikte hareketle de bu oranı sağlayabilirler) gibi bu oranın üzerinde olanlar da azlık pay sahiplerine tanınan hakları kullanabilirler. Asgari bu oranda paya sahip olanlara tanınan haklar “azınlık hakları” olarak ifade edilmektedir.

Eski Türk Ticaret Kanununda da azınlık haklarına yönelik düzenlemeler bulunmaktadır. Ancak yeni Türk Ticaret Kanunu anonim Şirketlerde hâkim pay sahibi ile azınlık pay sahipleri arasındaki menfaatler dengesini oluşturur-

ken azınlık pay sahiplerinin, eski cılız ve etkisiz azınlık haklarını güçlendirmiş, daha etkili hale getirmiştir. Örneğin TTK md. 531’de öngörülen anonim şirketin haklı sebeplerle feshi davası açma hakkı, azınlık pay sahiplerine tanınan en etkili yeni haklardan biridir.

Bu Sirkülerimizde, meslek mensuplarının anonim şirket toplantılarına giderken mükelleflerinin haklarını bilerek gitmelerine yardımcı olmak amacı ile TTK’da yer alan tüm “azınlık haklarının” yasal düzenlemelerini, gerekçeleri, varsa konuya ilişkin ulaşabildiğimiz yargı kararları ve öğretide yer alan makaleler listesini bir derleme olarak aktarmaktır. Sirkülerimizin sadece azınlık pay sahiplerine tanınan hakları konu aldığını, yoksa pay sahiplerinin bu sıfatlarından doğan bütün haklarını (örneği kâr payı alma hakkı, genel kurul kararlarının iptalini dava hakkı, tasfiye bakiyesine katılma hakkı vb.) konu edinmediğini de unutmamak gerekir.

1. GENEL KURULU TOPLANTIYA ÇAĞIRMA VE GÜNDEME MADDE EKLETME HAKKI

A – YASAL DÜZENLEME

MADDE 411– (1) Sermayenin en az onda birini, halka açık Şirketlerde yirmide birini oluşturan pay sahipleri, yönetim kurulundan, yazılı olarak gerektirici sebepleri ve gündemi belirterek, genel kurulu toplantıya çağırmasını veya genel kurul zaten toplanacak ise, karara bağlanmasını istedikleri konuları gündeme koymasını isteyebilirler. Esas sözleşmeyle, ağrı hakkı daha az sayıda paya sahip pay sahiplerine tanınabilir.

(2) Gündeme madde konulması istemi, ağrı ilanının Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde yayımlanmasına ilişkin ilan ücretinin yatırılması tarihinden önce yönetim kurulu-na ulaşmış olmalıdır.

(3) ağrı ve gündeme madde konulması istemi noter aracılığıyla yapılır.

(4) Yönetim Kurulu çağrıyı kabul ettiği takdirde, genel kurul en geç kırk beş gün içinde yapılacak Şekilde toplantıya çağrılır; aksi hâlde ağrı istem sahiplerince yapılır.

MADDE 412– (1) Pay sahiplerinin çağrı veya gündeme madde konulmasına ilişkin istemleri yönetim kurulu tarafından reddedildiği veya isteme yedi iş günü içinde olumlu cevap verilmediği takdirde, aynı pay sahiplerinin başvurusu üzerine, genel kurulun toplantıya çağrılmasına şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi karar verebilir. Mahkeme toplantıya gerek görürse, gündemi düzenlemek ve Kanun hükümleri uyarınca çağrıyı yapmak üzere bir kayyım atar. Kararında, kayyımın, görevlerini ve toplantı için gerekli belgeleri hazırlamaya ilişkin yetkilerini gösterir. Zorunluluk olmadıkça mahkeme dosya üzerinde inceleme yaparak karar verir. Karar kesindir.

B – GEREKÇE

Madde 411 – Birinci fıkra: 6762 sayılı Kanununun 366 ncı maddesi değişikliklerle tekrar edilmiştir. Söz konusu değişiklik bu maddeye özgü olmak üzere, azlık kavramının halka açık olan ve olmayan şirketlerde farklı yüzdelerle tanımlanmasıdır.

İkinci fıkra: İkinci fıkra uygulamada sorun yaratan bir konuyu çözüme bağlamak amacıyla öngörülmüştür. “İlan ücretinin yatırılması tarihinin” hem zaman hem de ispat yönünden uygun olduğu düşünülmektedir. Çünkü para yatırılmadığı takdirde gerekli ekin yapılması hemen mümkündür.

Üçüncü fıkra: Uygulamada çağrı için yönetim kuruluna başvurulup başvurulmadığı ve başvuru tarihi sorun yaratmakta, bu konu da mahkemenin izni yönünden sorun doğurmaktadır. Çünkü mahkemenin izin verebilmesi için yönetim kuruluna başvuru yolunun tüketilmiş olması gerekir. Ayrıca yönetim kurulunun cevap vermekte gecikmiş olması da mahkemenin izni bakımından önem taşır. Bu sebeple, Tasarıda çağrı ve gündeme madde konulması talebinin noter aracılığıyla yapılması zorunluluğu getirilmiştir.

Dördüncü fıkra: Bu hüküm de uygulamada ortaya çıkan sorunlar için öngörülmüştür. Uygulamada, çoğu kez yönetim kurulu istemi kabul etmekte, fakat toplantı aylarca sonra yapılmakta, böylece toplantıdan beklenen yarar elde edilemez hâle gelmektedir. Bu sebeple, toplantının

kabul tarihinden itibaren kırk beş günde yapılması zorunluğ u getirilmiş, aksi halde çağrının talep sahiplerince yapılacağı hükme bağlamıştır. Söz konusu hâlde azlığın mahkemeye başvurup karar almasına gerek yoktur; genel kurul talep sahiplerince toplantıya çağrılır.

Sürenin başlangıcını belirlemek sorun yaratmamalıdır. Yönetim kurulunun karar tarihi sürenin başlangıç tarihidir. Çağrının kabul edildiğ i makul bir süre içinde talep sahiplerine bildirilmemişse, talep sahiplerinin çağrı haklarının doğduğ unun kabulü gerekir. Yönetim kurulunun toplanması ve bildirim dikkate alındığında bildirim on-on iki gün içinde talep sahiplerine ulaşmış olması icap eder. 412 nci maddede bu sürenin yedi gün olduğ u göz önüne alınırsa sürenin makul olduğ u anlaşılır. Çünkü en az on beş günlük ilân süresi ve diğ er hazırlıklar da dikkate alınacak olursa kırk beş günlük süre yönünden bunun makul olduğ u sonucuna varılabilir. Çağrısız genel kurul olanağ ının burada dikkate alınması gereğinin haklılık temeli oldukça zayıftır.

Madde 412 – 6762 sayılı Kanunun 366 ncı maddesi Tasarıda dört değ iş iklikle aynen devam ettirilmiş tir. (1) Ta-

lebe beş gün içinde olumlu cevap verilmediği takdirde azlık mahkemeye başvurur. (2) Kural olarak talep evrak üzerinden incelenir. Zorunluluk halinde mahkeme duruşma yapabilir. Zorunluluk olayın niteliğinden doğabilir. (3) Mahkeme, toplantıya gerek görürse, toplantıyı yapmak görev ve yetkisiyle donatılmış bir kayyım atar. Bu hükümle uygulamada karşılaşılan birçok soruna çözüm getirilmiş olmaktadır.(4) Karara karşı kanun yoluna gidilemez.

C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER

- **Mustafa Erdem Can** : Azınlığın Genel Kurul Toplantıya Çağrılması ve Gündemin Belirlenmesi Konusundaki Yetkileri Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları, Editör Erol Ulusoy, Ankara 2014
- **Özkan Arslan** : Anonim Şirketlerde Olağan Genel Kurul Toplantılarında Azlığın Talebi Üzerine Bilançonun Onaylanması ile Yönetim Kurulu Üyelerinin İbrası, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi yıl: 2017 (Temmuz) Sayı 163

- **Soner Altaş** : Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Toplantıya Çağırılmıyorsa Ne Yapılır, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi yıl : 2015 (Şubat) sayı 134

D - YARGI KARARLARI

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2016/2371, K. 2017/1397
T. 09.03.2017**

Azınlık pay sahiplerinin genel kurulu toplantıya davet edebilmesi için kanunda öngörülen prosedürün işletilmesi gerekir. Bu usule uyulmaksızın doğrudan noter kanalıyla diğer ortaklara gönderilen ihtarname ile yapılan genel kurul toplantısında alınan kararlar butlan ile malûdür.

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2015/13226, K. 2017/1218
T.01.03.2017**

Davacı vekili, TTK'nın 412. maddesi gereği genel kurulun toplantıya çağırılmasına izin verilmesine ve gerek görüldüğü takdirde şirkete kayyım atanmasına karar verilmesini talep ve dava etmiştir. 6102 Sayılı TTK'nın m. 617/3 yollamasıyla 411 ve 412. maddeleri gereğince genel kurulun toplantıya çağırılmasına izin davası sonucun-

da mahkemece verilecek kararın kesin olması sebebiyle davacı vekilinin temyiz dilekçesinin reddine karar vermek gerekmiştir.

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2016/2596 – K. 2017/5554
T. 19.10.2017**

Şirketin olağanüstü genel kurul toplantısına çağırılmasına izin veren mahkeme kararı kesin niteliktedir. Kesin karar karşı temyiz yoluna başvurulamaz.

İstanbul Bölge Adliye Mah. 14. Hukuk Dairesi E. 2018/939, K. 2018/669 T. 26.06.2018

Şirketin olağanüstü genel kurul toplantısına çağırılması için kayyım atanması kararı kesin niteliktedir. Kesin karar karşı istinaf yoluna başvurulamaz.

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E.2105/9734 K. 2015/9515
T. 28.9.2015**

Şirketin olağanüstü genel kurul toplantısına çağırılması yönünde verilmiş mahkeme kararı kesin niteliktedir. Kesin karar karşı temyiz yoluna başvurulamaz.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E.15827 K. 2014/16550 T. 31.10.2014

Azlığın genel kurulu toplantıya çağırmasına yönelik olarak açılan davada hasım olarak şirketin gösterilmesi gerekir. Diğer ortaklar aleyhine açılan davanın husumet yokluğundan reddi yerindedir.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E.2174 K. 2014/11156 T. 11.6.2014

Azınlık şirket arasındaki ile sorumluluk davasının azınlığın genel kurulun toplantıya davet edilmesi için açılan davada bekletici mesele yapılması mümkün değildir.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E.2014/18751 K. 2015/6314 T. 4.5.2015

Azınlık pay sahiplerinin şirket yönetim kuruluna başvurmadan, genel kurulun toplantıya çağırılması için diğer ortaklara gönderdiği ihtarname ile dava açması halinde, gerekli usul yerine getirilmediğinden davanın reddi gerekir.

2. ÖZEL DENETÇİ ATANMASINI TALEP ETME HAKKI

A – YASAL DÜZENLEME

MADDE 438– (1) Her pay sahibi, pay sahipliği haklarının kullanılabilmesi için gerekli olduğu takdirde ve bilgi alma veya inceleme hakkı daha önce kullanılmışsa, belirli olayların özel bir denetimle açıklığa kavuşturulmasını, gündemde yer almasa bile genel kuruldan isteyebilir.

(2) Genel kurul istemi onaylarsa, şirket veya her bir pay sahibi otuz gün içinde, şirket merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden bir özel denetçi atanmasını isteyebilir.

MADDE 439– (1) Genel kurulun özel denetim istemini reddetmesi hâlinde, sermayenin en az onda birini, halka açık anonim şirketlerde yirmide birini oluşturan pay sahipleri veya paylarının itibarî değeri toplamı en az bir milyon Türk Lirası olan pay sahipleri üç ay içinde şirket merkezinin bulunduğu yer asliye ticaret mahkemesinden özel denetçi atamasını isteyebilir.

(2) Dilekçe sahiplerinin, kurucuların veya şirket organlarının, kanunu veya esas sözleşmeyi ihlal ederek, şirketi veya pay sahiplerini zarara uğrattıklarını, ikna edici bir şekilde ortaya koymaları hâlinde özel denetçi atanır.

B – GEREKÇE

Madde 438 – 1937 tarihli Alm. POK 118 inci paragrafından esinlenilerek 6762 sayılı Kanununun 348 inci maddesi ile Türk hukukuna getirilen özel denetçi, bu Kanunun altmış yıllık uygulamasının sonuçları ve Avrupa'daki gelişmeler göz önünde tutularak Tasarınının 438 ilâ 444 üncü maddelerinde yeniden düzenlenmiştir. Yeni hükümler kaleme alınırken İsv. BK m. 697a-697g göz önünde tutulmuştur. Alm. POK'da sırasıyla 1969, 1985 ve 1998 yıllarında yapılan değişikliklerle söz konusu kurum Almanya'da oldukça karmaşık bir yapıya dönüşmüş, üç yerde farklı hükümlere konu olmuştur. Bu sebeple, Türkiye'nin gereksinimlerine cevap vermekten uzaklaşmıştır. Bu sebeple yeni düzenlemelerde İsviçre'den yararlanılmıştır.

Birinci fıkra: Birinci fıkrada hükme bağlanan özel denetim istemi her pay sahibine tanınmış bireysel bir haktır.

Pay sahibinin bu hakkı genel kurulun iradesini bağlayan bir öneri hakkı değildir. Oylanması zorunlu olmakla birlikte genel kurul öneriyi reddedebilir. Ancak, genel kurulun talebi reddetmesinin önemli bir sonucu vardır: Red üzerine azlık, mahkemedен özel denetçi atanmasını talep edebilir; yani genel kurulun reddi ortaya azlık hakkını çıkarır. Sistem, genel kurulun red kararıyla talebin etkisiz kalmasına olanak bırakılmayacak tarzda oluşturulmuştur. Ayrıca, taleple birlikte denetim mekanizmasının harekete geçmesi sağlanmıştır. Gerçekten bir pay sahibi özel denetim talebinde bulunmuşsa, genel kurulun bu talebi reddetmesi mekanizmayı durdurmadığı gibi, genel kurul talebi kabul edip, istediği kişiyi özel denetçi seçerek denetimin istediği gibi yapılmasını sağlayamayacaktır. Her iki halde de, özel denetçiyi mahkeme seçecek, özel denetim gerçekleşecektir. Bu, kurumu işlemezlikten kurtaracak önemli bir yeniliktir. Pay sahibinin genel kurulda özel denetim talebini yapabilmesi için gündemde bu konuda madde bulunması şart değildir. Gündeme bağlılık ilkesi bu kurumu işlemezliğe mahkum etmektedir. Nitekim 6762 sayılı Kanunun altmış yıllık uygulamasında söz konusu şartın sakıncaları açıkça görülmüş, hüküm nadi-

ren uygulanabilmiştir. Zaten İsv. BK 700 (3)'de de özel denetim isteminin gündeme bağıllık ilkesinin bir istisnası olduğu açıkça belirtilmiştir.

Talebin kötüye kullanılması ve şirkete zarar vermesi tehlikesinin azaltılması amacıyla, pay sahibinin bu öneriyi yapabilmesi bir ön şarta ve bazı maddî şartların varlığına bağlanmıştır. Maddî şartlar bir anlamda gereklilik şartlarıdır. Ön şart, özel denetim istenen konuda, bilgi alma veya inceleme hakkının kullanılmış olmasıdır. Bu şartın gerçekleştiği genel kurul tutanağıyla ispatlanır (m. 422). Ön şart özel denetimi bilgi alma hakkına bağlamakla, iki kurumun birlikte yorumunu gerekli duruma getirmektedir. Ön şart, bilgi vermenin baştan savarcasına yapılmasını da önlemek amacıyla yöneliktir.

Birinci maddî şart, özel denetimin pay sahipliği haklarının, özellikle oy hakkının kullanımı yönünden gerekli olmasıdır. Başka bir deyişle, pay sahibinin bu öneriyi yapabilmesi için, oyunu kullanabilmesi yönünden bilgi alması gerekli olmalıdır. Bu bağlantı ile şirket dışı menfaat sağlamak, bir kararı önlemek veya taktik bir üstünlük elde etmek amacıyla talepte bulunarak özel denetim kurumun

kötüye kullanılmasının önlenmesi amaçlanmıştır. İkinci şart, özel denetimin konusunu belirli olayların oluşturmasıdır. “Belirli” ile belli türde, nitelikte ve önemde olay kastedilmemiştir. “Belirli”, olay bağlamında tanımlanabilen, içeriği ve sınırları belirli olan, genel nitelik taşımayan anlamına gelir. Belirli konu şirketin herhangi bir işi, işlemi, kararı, finansal durumu, finansman ihtiyacı, hakim şirketin (işletmenin) kararları veya şirkete verdiği kayıplar olabilir. Bağlı şirket veya şirketler hakkında özel denetim talebinde bulunmak ise, “bağlılık” unsuruna rağmen, bağlı şirketin ayrı tüzel kişiliği sebebiyle sınırlara tabidir. Özel denetimin ilgili şirkette, yani yerinde yapılamaması, bağlı şirketten kanunî şartlara bağlı kalınarak bilgi alınabilmesi şirketteki “sınırlar”ın bazılarını oluşturur.

Özel denetim talebinde sadece pay sahibi bulunabilir. İntifa hakkı ve tahvil sahibine ve alacaklılara bu hak tanınmamıştır. Söz konusu hakkın anılan kişilere esas sözleşme ile verilip verilemeyeceği tartışmaya açıktır. Bilgi alma veya inceleme hakkını kullanmış pay sahibi ile özel denetim isteyen pay sahibinin aynı kişi olması zorunlu değildir; ancak konu aynı olmalıdır.

Genel kurulda bu konuda talepte bulunma, mahkemeye başvuru için tüketilmesi gerekli bir aşamadır.

Genel kurul talebi kabul etmiş olsa bile, 6762 sayılı Kanunun ve Alm. POK 142 nci paragrafının aksine, özel denetçi mahkemece atanır. Bu yolla tarafsızlık sağlanmış, kuruma güven kazandırılmıştır. Otuz günlük süre bir düzen hükmü olup, hak düşürücü nitelik taşımamaktadır. Mahkeme, şartların mevcut olup olmadığını inceleyerek kararını verir. Hükmün lafzına göre, incelemenin dosya üzerinden yapılması gerekir. Talebin bir eda davası şeklinde ileri sürülmesine ve mahkemenin tarafları dinlemek istemesine engel bulunmamakla birlikte, zorunluğun kurumun amacı ile bağdaşmayabileceği düşünülmektedir.

Madde 439 – Birinci fıkra: Genel kurul özel denetim talebini reddettiği takdirde ortaya azlık hakkı çıkar. Başka bir deyişle, pay sahibi özel denetim talebinde bulunmuş, ancak talep genel kurul tarafından reddedilmişse, sadece azlık mahkemedен özel denetçi tayin etmesini isteyebilir. Red, özel denetçi talebinin ileri sürülebilmesinin şekli ve maddî şartlarını değiştirir. Azlık kavramı hükümde şirketin halka açık olup olmamasına göre farklı tanım-

lanmıŐtır. Sermayesi çok bŸyŸk olan Şirketlerde, hŸkŸmdeki yŸzdelere ulaŐılması gŸç olabileceğinden sabit bir miktar da ŸngŸrŸlmŸŐtŸr. YŸzdelerin ve sabit miktarın esas sŸzleŐme ile artırılması geçersizdir. Ÿ aylık sŸre hak dŸŐŸrŸcŸdŸr.

İkinci fıkra: Mahkemenin, azlığın talebi Ÿzerine Ÿzel denetçi atayabilmesi için, 438 inci maddedeki Şartların somut olayda var olup olmadıklarını incelemesi yanında, ikinci fıkrada yer alan Şartı da araması gerekir. SŸz konusu ek Şart, kanunun veya esas sŸzleŐmenin ihlâl edilmesi suretiyle Şirketin veya pay sahiplerinin zarara uğratılmıŐ olmasındır. İhlâl anonim Şirketler hukukunun yazısız kurallarına aykırılığın da kapsar. Bu ek Şartın usul hukuku anlamında muteber delillerle ispatı Şart koŐulmamıŐ, ikna edici olgularla veya inandırıcı bir Şekilde ortaya konulması yeterli gŸrŸlmŸŐtŸr. Zarar ile borçlar hukuku anlamında malvarlığın eksilmesi kastedilmiştir.

C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER

- **Mehmet Özdamar** : Ulusoy, Anonim Şirketler Azınlık Hakları (2014), “Anonim Şirketlerde Özel Denetim”
- **Ufuk Ünlü** : Anonim Şirketlerde Özel Denetim Yapan Denetçinin Atanması Koşulları, Lebib Yalkın Mevzuat Dergi yıl: 2018 (Haziran) Sayı 174

D – YARGI KARARLARI

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2016/9407, K. 2018/2607
T. 11.04.2018**

“Dava, 6102 sayılı TTK’nin 439. maddesine dayanan özel denetçi tayini istemine ilişkin olup, mahkemece yapılan yargılama neticesinde davanın reddine karar verilmiştir. TTK’nin 440. maddesi uyarınca mahkemece verilen kararlar kesin nitelikte olduğundan davacı vekilince temyiz edilen kararın temyiz kabiliyeti bulunmamaktadır. HUMK 432/4 madde ve fıkrası ile 01.06.1990 gün 3/4 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı uyarınca temyizi kabil olmayan kararların temyiz istemleri hakkında mahkemece bir karar verilebileceği gibi, Yargıtay tarafından da temyiz reddine karar verilmesi mümkündür.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2015/5678, K. 2015/12747
T.30.11.2015**

“Davada, davalı Şirketin yurt dışındaki iŐtirakleri ve Őubeleri ile Türkmenistan’daki projelerle ilgili mali durumu ile bağlantılı olarak Şirket organlarının kanunu veya esas sözleşmenin ihlal edip etmedikleri, pay sahiplerini zarara uĐratmıŐ olup olmadıkları hususlarında Mali MüŐavir A. A.’ın davalı Şirkete 6102 sayılı TTK’nın 442. maddesine uygun rapor düzenlemek üzere denetçi olarak atanmasına karar verilmiştir. Kararın, davalı vekili temyiz edilmesi üzerine, mahkemece tarihli aynı esas üzerinden verilen ek kararlar, verilen kararın kesin olduğu, temyizi kabil olmayan dava türünden olduğu gerekçesiyle temyiz isteminin reddine karar vermiŐtir. Mahkeme kararı gerekçesinde dayanılan delillerin tartıŐılıp, değerlendirilmesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmaması itibariyle yerindedir.

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2013/18345, K. 2014/6983
T. 09.04.2014**

“Davacılar, davalı şirketin ortakları olduğunu, davalı şirketin öz sermayesinin % 69,4746 oranında yitirdiğinin mahkeme kararı ile tespit edildiğini, davalı şirketin 30.10.2012 tarihli olağanüstü genel kurul toplantısında şirkete özel denetçi atanması taleplerinin reddedildiğini, oysa davalı şirket hesaplarında usulsüzlükler bulunduğu gerekçesiyle 6102 sayılı TTK’nın 439. maddesi gereğince davalı şirkete özel denetçi atanmasını talep ve dava etmişlerdir. Davalı vekili, şirket öz sermayesinin tespitine ilişkin kararın bu davaya dayanak yapılmayacağını, davacıların şirketi elbirliği ile batırmak için çabaladıklarını, gerçeğe aykırı alacak iddiasında bulduklarını, fahiş miktarlarla alacaklar talep ettiklerini şirket ortaklığından ayrılarak rekabet yasağını aşarak ayrı bir şirket ile ticaret yapmak istediklerini belirterek davanın reddini talep etmiştir. Mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre davanın kabulü ile davalı şirkete şirketin altı aya aşkın bir zamandan öz sermayesini büyük oranda yitirip yitirmediğini büyük ortak “... Gıda Yağ Tarım San. İth. İhr. Ve Tic. Ltd. Şti.’nin alacaklarının ortaklar cari he-

sabına değil satıcılar hesabına kaydederek faiz işletilip işletilmediği, bu bedeller karşılığında herhangi bir mal ve hizmet alımı yapıp yapılmadığı, ortaklardan ...'nin şirkete vermiş olduğu danışmanlık hizmeti kapsamında kesmiş olduğu fatura bedellerinin cari hesaba kaydedilip kaydedilmediği hususlarında özel denetçi olarak “... Acar'ın bağımsız denetçi olarak atanmasına karar verilmiştir. Dava, 6102 sayılı TTK'nın 439. maddesi gereğince davalı şirkete özel denetçi atanmasına ilişkin olup, mahkemece verilen karar aynı Yasa'nın 440. maddesi gereğince Karar kesin olduğundan davalı vekilinin temyiz isteminin reddine karar verilmiştir.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2014/3631, K. 2014/9848
T.28.05.2014**

“... vekili, davacıların davalı şirketin ortakları olduğunu, davalı şirket yöneticilerinin şirketi zararlandırıcı işlemlerde bulduklarını ileri sürerek 6102 sayılı TTK'nın 439. maddesi gereğince, dava dilekçesinde belirttikleri hususlarda, davalı şirkete özel denetçi atanmasını talep ve dava etmiştir. Davalı vekili davanın reddini savunmuştur. Mahkemece, tüm dosya kapsamına göre davanın ka-

bulüne karar verilmiş, davalının kararı temyizi üzerine, mahkemece TTK'nın 440. maddesi gereğince kararın kesin olduğu gerekçesiyle davalının temyiz isteminin reddine karar verilmiştir.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2016/9015, K. 2018/2391
T.04.04.2018**

“... üzerinde yapılmasına karar verildikten sonra dosya-
daki kağıtlar okundu gereği konuşulup düşünüldü: Dava
6102 sayılı TTK'nin 439. maddesine dayanan özel de-
netçi tayini istemine ilişkin olup, mahkemece yapılan
yargılama neticesinde davanın reddine karar verilmiştir.
TTK'nin 440. maddesi uyarınca mahkemece verilen ka-
rarlar kesin nitelikte olduğundan davacı vekilince temyiz
edilen kararın temyiz kabiliyeti bulunmamaktadır. HUMK
432/4 madde ve fıkrası ile 01.06.1990 gün 3/4 sayılı İç-
tihadı Birleştirme Kararı uyarınca temyizi kabil olmayan
kararların temyiz istemleri hakkında mahkemece bir ka-
rar verilmesine olanak bulunmamaktadır”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E.2015/1579 K. 2015/6285
T. 4.5.2015**

“Davacının pay sahiplerinin zarara uğratıldığı yönündeki muhtemel iddiaları nedeniyle şirketin özel denetçiler tarafından denetlenmek suretiyle şirket ortaklarının her hangi bir zararının oluşup oluşmadığının tespit edilmesi gerekir,”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E.4577 K. 2014/10290 T.
2.6.2014**

Azınlık pay sahiplerinin özel denetçi tayinine ilişkin sebeplerin varlığını kesin şekilde kanıtlaması koşul olmayıp, öne sürülen olayları az çok doğrulayan delil ve emarelerin yeterli olduğu gerekçesi ile karar verilmesi yerindedir.

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E.2013/6684 K. 2014/6017
T. 31.10.2014**

Özel denetçi isteminin atanması talebinin genel kurul tarafından reddi halinde, özel denetçi atanması için açılacak dava genel kurul kararının iptali davası olmayıp, özel denetçi atanması talebiyle açılmış dava olması gerekir.

3. GENEL KURUL TOPLANTISININ ERTELENMESİNİ TALEP HAKKI

A – YASAL DÜZENLEME

MADDE 420– (1) Finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konular, sermayenin onda birine, halka açık şirketlerde yirmide birine sahip pay sahiplerinin istemi üzerine, genel kurulun bir karar almasına gerek olmaksızın, toplantı başkanının kararıyla bir ay sonraya bırakılır. Erteleme, 414 üncü maddenin birinci fıkrasında yazılı olduğu şekilde pay sahiplerine ilanla bildirilir ve internet sitesinde yayımlanır. İzleyen toplantı için genel kurul, kanunda öngörülen usule uyularak toplantıya çağrılır.

(2) Azlığın istemiyle bir defa ertelendikten sonra finansal tabloların müzakeresinin tekrar geri bırakılmasının istenebilmesi, finansal tabloların itiraza uğrayan ve tutanağa geçmiş bulunan noktaları hakkında, ilgililer tarafından, dürüst hesap verme ölçüsü ilkeleri uyarınca cevap verilmemiş olması şarttır.

B – GEREKÇE

Madde 420 – Birinci fıkrası: Hüküm 6762 sayılı Kanunun 377 nci maddesindeki ilkeleri aynen korumaktadır. Azlık halka açık olan ve olmayan anonim Şirketler yönünden farklı tanımlanmıştır.

İkinci fıkrası: 6762 sayılı Kanunun 377 nci maddesinin ikinci cümlesi hükmü bir açıklayıcı ek ile aynen tekrar edilmiştir. Bu ek yeni bir erteleme yapılımasının şartını açıklığa kavuşturmuştur.

C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER

- **Ecem Çetinyılmaz** : “Anonim Şirketlerde Genel Kurul Toplantılarının Ertelenmesi” <http://www.erdem-erdem.av.tr/yayinlar/hukuk-postasi/anonim-sirketlerde-genel-kurul-toplantilarinin-ertelenmesi/>
- **Soner Altaş** : Anonim Şirket Genel Kurulunun Ertelenmesi, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi yıl:2019 (Şubat, Sayı 182)

- **Mustafa Yavuz** : Azınlığın Talebi Üzerine Finansal Tabloların Müzakeresinin Ertelenmesi, Mali Çözüm Dergisi s: Eylül – Ekim 2013

D – YARGI KARARLARI

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2016/11091, K. 2018/4259 T.04.06.2018

“Yeni yönetim kurulu üyelerinin seçimi ile ibra kararlarının finansal tabloların müzakeresine bağlı konulardan olması sebebiyle azlığın bilanço görüşmesinin ertelenmesi talebi üzerine bu konulardaki gündem maddelerinin de görüşülmesinin ertelenmesi gerekir.”

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2016/440, K. 2017/3247 T.31.5.2017

“Azlığın bilanço görüşmesinin ertelenmesi talebi üzerine, her hangi bir gerekçe gösterilmese dahi, bilançonun tasdiki ve bununla bağlantılı gündem maddelerinin görüşülmesinin bir ay sonraya bırakılması gerekir.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2016/6510, K. 2017/1252
T. 2.3.2017**

“Yönetim kurulu üyelerinin ücretinin belirlenmesi, bilanço görüşmeleri ile ilgili bir konu olmayıp, bilanço görüşmelerinin ertelenmesi azınlık tarafından talep edilse dahi, görüşülerek karara bağlanabilir.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2014/9194, K. 2014/
16569 T.03.11.2014**

“davalı mali tabloların görüşülmesi ve buna bağlı olarak genel kurul toplantısının iptaline dair istemin hakkın kötüye kullanımı olduğunu, 6102 sayılı Yasanın 420. maddesi uyarınca bu hususta karar verme yetkisinin divan başkanına ait olduğunu, talebin divan başkanınca reddedildiğini savunarak davanın reddini istemiştir. Mahkemece, iddia, savunma ve dosya kapsamına göre; 6102 sayılı Yasanın 420. maddesinde finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konuların sermayenin 1/10’una, halka açık şirketlerde 1/20’sine sahip pay sahiplerinin istemi üzerine genel kurulun bir karar almasına gerek olmaksızın toplantının ertelenmesi gerekir”

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2015/5631, K. 2015/13084 T.07.12.2015

“Davacı vekili, müvekkilinin davalı şirkette %34,32 oranında hisse sahibi olduğunu, şirketin 07.06.2014 tarihli 2013 yılına ilişkin olağan genel kurul toplantısında faaliyet raporu ve bilanço kâr-zarar hesabının okunup müzakeresine geçildiğini, müvekkili adına toplantıya katılan vekilin bilanço kalemlerinin açık olmadığını bildirerek incelenmesi için toplantının 1 ay ertelenmesini talep ettiğini, erteleme talebinin oy çokluğuyla reddedildiğini, hesapların kabul edilip yönetim kurulunun ibrası yönünde karar alındığını, oysa 6102 sayılı TTK’nın 420. maddesi uyarınca talep halinde genel kurulun bir karar almasına dahi gerek olmaksızın toplantının bir ay sonraya ertelenmesi gerektiğini ileri sürerek anılan toplantının 3. maddesindeki bilanço ve gelir tablosunun kabulü kararı ile 4. maddesindeki yönetim kurulu üyelerinin ibrasına ilişkin kararların iptalini talep ve dava etmiştir. Davalı vekili, müzakere bittikten sonra davacının erteleme talebinde bulunduğunu, talebin genel kurulun çalışmasını engelleme amacı taşıdığını, hakkın kötüye kullanılması mahiyetinde olduğunu, davacının sırf sonraki maddelerde alınan ser-

maye taahhüdünün yerine getirilmesine dair kararı uygulamamak için bu davayı açtığını, tutanağa dercedilmiş muhalefedinin bulunmadığını savunarak davanın reddini istemiştir. Mahkemece, iddia, savunma ve tüm dosya kapsamına göre, 6102 sayılı yasanın 420. maddesi gereğince, sermayenin 1/10'una sahip ortaklar tarafından finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konuların ertelenmesi talep edildiğinde, genel kurul başkanının başkaca hiçbir işlem yapmaksızın bu konuların görüşmesini bir ay sonraya bırakması gerektiği, Yasanın bu açık hükmüne rağmen genel kurulda davacı vekilinin bu isteminin reddedilerek bilanço ve gelir tablolarının oylandığı, buna bağlı olarak yönetim kurulunun ibrasının görüşülmesine geçildiği, bu işlemlerin Kanuna aykırı olduğu gerekçesiyle davanın kabulüne, Genel Kurul Toplantısının 3. maddesiyle alınan yönetim kurulu faaliyet raporu ve bilanço ve kâr zarar hesaplarının kabulüne ilişkin kararın ve 4. maddesiyle alınan yönetim kurulu üyelerinin ibra edilmelerine ilişkin kararın iptaline karar verilmiştir. Kararı, davalı vekili temyiz etmiştir. Kararda usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davalı vekilinin tüm temyiz itirazları yerinde olmadığına (...) karar verilmiştir.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E.2014/5666 K. 2014/12075
T. 26.6.2014**

Yönetim kurulu üyeleri ve denetçilerin ibrası ile yeni yönetim kurulu üyelerinin seçilmesine dair gündem maddeleri bilanço görüşmeleri ile bağlantılı konular değildir. Bilanço görüşmelerinin ertelenmesi ile birlikte bu konudaki maddelerin de ertelenmemesi iptal veya yokluk sebebi değildir.

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E.7411 K. 2016/3247 T.
23.3.2016**

“Finansal tabloların ve buna bağlı konuların müzakeresinin ertelenmesi kapsamına mevcut yönetim kurulu üyelerinin görevden alınarak tekrar seçilmelerine ilişkin gündem maddesi de dahildir.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E.2015/8015 K. 2016/2585
T. 9.3.2016**

“Azınlık pay sahipleri tarafından mali tabloların müzakeresi ve buna bağlı konuların ertelenmesi talep edildiğinde genel kurul başkanının başkaca hiçbir işlem yapmaksızın bu konuların görüşmesini bir ay sonraya bırakması gerekir.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2013/8028, K. 2014/13660
T.12.9.2014**

“bilanço görüşmelerinin ertelenmesi genel kurullarda alınan kararların iptali dava, davalı şirkette azlık paya sahip davacının bilanço görüşmelerinin ertelenmesi talebi dikkate alınmayarak yapılan genel kurullarda alınan kararların iptali istemine ilişkin olup, uyuşmazlığın 6762 sayılı TTK hükümleri çerçevesinde çözümlenmesi gerekirken somut uyuşmazlığa uygulanması mümkün bulunmayan 6102 sayılı TTK hükümleri uyarınca karar verilmesi doğru değildir.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2013/12519, K. 2014/2803
T.18.02.2014**

“... itibariyle yürürlükte bulunan 6102 sayılı Yasanın 420. maddesi gereğince finansal tabloların müzakeresi ile buna bağlı konuların ertelenmesini talep etmiş, genel kurul tarafından bu talep oylanarak reddedilmiş ve bu nedenle finansal tablolar görüşülerek oylanmıştır. Ancak 6102 sayılı Yasanın 420. maddesi gereğince sermayenin 1/10'ine sahip ortaklar tarafından finansal tabloların müzakeresi ve buna bağlı konuların ertelenmesi talep

edildiğinde genel kurul başkanının başkaca hiçbir işlem yapmaksızın bu konuların görüşmesini bir ay sonraya bırakması gerekir.”

4. HAKLI SEBEPLERLE ŞİRKETİN FESHİ DAVASINI AÇMA HAKKI

A – YASAL DÜZENLEME

MADDE 531– (1) Haklı sebeplerin varlığında, sermayenin en az onda birini ve halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden payların sahipleri, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden şirketin feshine karar verilmesini isteyebilirler. Mahkeme, fesih yerine, davacı pay sahiplerine, paylarının karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenip davacı pay sahiplerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilir.

B – GEREKÇE

Madde 531 – Bu madde 6762 sayılı Kanunda öngörülmemiş bir kurumu hukukumuza kazandırmaktadır. 6762 sayılı Kanunun haklı sebeplerle feshi düzenlememiş ol-

ması, yargı kararlarında ve öğretilerde hem tartışılmış hem de eleştirilmişti. Tartışma, boşluğun niteliğiyle ilgiliydi. Bazıları kaynak İsv. BK 736, b.4 hükmünün 6762 sayılı Kanuna alınmamış olmasının Kanunda olumlu bir boşluk yarattığı, bu boşluğun kıyas yoluyla veya Türk Medenî Kanununun 1 inci maddesinden yararlanılarak doldurulması gerektiği görüşünü savunmuştur. Hakim öğreti ve Yargıtay boşluğun olumsuz olduğunu, bu nedenle Türk hukukunda böyle bir imkân bulunmadığını ileri sürmüşlerdi. Ancak, Türk hukukunda böyle bir kurumun bulunmasının yararlı olacağı çoğunluk tarafından kabul edilmekteydi. 531 inci madde hakim görüşü tarafından benimsenen bir azlık hakkını hukukumuza getirmektedir.

Tasarının bu maddesinin özellikleri şu şekilde sıralanabilir:

1) Bu hakkın kullanılabilmesi için esas sermayenin onda birine sahip olmak gerekli ve yeterlidir. Bu oranda paya bir pay sahibinin sahip olması şart değildir. Birden fazla pay sahibi de bir araya gelerek söz konusu hakkı kullanabilir. Esas sözleşme ile daha düşük bir oran öngörülebilir.

2) Feshin talep edileceği mahkeme, şirket merkezinin bulunduğu yer ticaret mahkemesidir.

3) Haklı sebep Tasarıda tanımlanmamış, haklı sebepler örnek olarak da gösterilmemiş, bu kavramın niteliklerinin gösterilmesi ve tanımlanması yargı kararlarıyla öğretiye bırakılmıştır. İsviçre öğretisinde genel kurulun birçok kez kanuna aykırı bir şekilde toplantıya çağırılmış olması, azlık hakları ile bireysel hakların devamlı ihlalî, özellikle bilgi alma ve inceleme haklarının engellenmesi, şirketin sürekli zarar etmesi, dağıtılan kâr payının düzenli azalması, haklı sebep sayılmıştır. Buna karşılık varsayımlar ve olumsuz beklentiler haklı sebep sayılmamıştır. İleri sürülen sebeplerin haklı olup olmadığına karar verecek olan mahkemedir. Mahkeme sebepleri haklı olsa bile fesih kararı vermek zorunda değildir. Şirketin feshini haklı kılan sebeplerin varlığına rağmen, yaşatılmasının ekonomik ve rasyonel açıdan daha doğru olacağına kanaat getiren mahkeme; şirketi feshetmek yerine, fesih talebinde bulunan pay sahiplerinin paylarının gerçek değerinin ödenmesine ve kendilerinin şirketten çıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verebilir. Davacıya paranın kimin tarafın-

dan ve nasıl ödeneceği, bu payları geçici olarak şirketin iktisap edip edemeyeceği yargı kararlarına ve öğretideki görüşlere göre belirlenecektir.

4) Maddenin son cümlesindeki “veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözümü karar bağlama” inisiyatifi tamamıyla mahkemeye aittir. İsviçre öğretisinde, mahkemenin kâr dağıtma zorunluğunu karara bağlayabileceği; uygun bir yeni pay sahibinin şirkete alınmasını uygun bulabileceği, hatta şirketi sağlığa kavuşturabilecek kısmî tasfiyeye de hükmedebileceği belirtilir.

C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER

- **Fusun Namer Ertan** : Anonim Şirketlerde Haklı Sebep Feshi Davası – TTK m. 531 Üzerine Düşünceler-, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi cilt 73 yıl 2015 Sayı 1
- **Nuri Erdem** : “Azınlığın A.Ş. Haklı Sebeplerle Feshini Mahkemeden Talep Etme Hakkı, (in) Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları, Editör Erol Ulusoy, Ankara 2014

D – YARGI KARARLARI

Yargıtay Hukuk Genel Kurulu E. 2017/2874, K. 2018/37 T.17.01.2018

“Haklı nedenle fesih davası bakımından haklı nedenler kanunla tanımlanmadığından her somut olayın özelliğine göre mahkemelerce takdir edilmesi gerekir. Kâr dağıtılmaması veya yetersiz kâr dağıtımı, bilgi alma hakkının ihlal edildiği iddialarının ispatı gerekir. Pay sahipleri arasında manevi bağların koptuğu iddiası anonim şirketi için haklı nedenle fesih sebebi değildir.”

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2017/1330, K. 2018/8071 T.9.12.2018

“Yönetici ve denetçilerin sorumluluk davasına konu olabilecek (yüksek ücret alındığı, usulüne uygun olmayacak şekilde araç tahsis edildiği, kötüniyetle yönetim ve denetime katılmaya engel olunduğu vb.) iddialar şirketin haklı nedenle feshi için sebep oluşturmaz.”

**Yargıtay Hukuk Genel Kurulu E. 2016 /13605, K. 2018/
5366 T.17.9.2018**

“Halka açık anonim Şirket pay sahiplerinin paylarını borsa-
sada gerçeğe en uygun değerle satma olanağı bulundu-
ęundan, feshi gerektirecek sebeplerin varlığı ileri sürölüp
ispatlanmadıkça çıkarılma taleplerinin reddine karar ve-
rilmesi yerindedir.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2015/9098, K. 2016/2352
T.03.03.2016**

“Şirket ortaklığının haklı nedenle feshi konulu somut
uyuşmazlıkta, davacı ortakların da ortaklıktan çıkmayı
isteyip sadece ödenecek pay bedeli hususunda diğer or-
taklarla anlaşamadıkları hususu gözetildiğinde Şirketin,
haklı nedenle feshi yerine davacı ortakların pay bedelle-
rinin taraflarına ödenmesi suretiyle ortaklıktan çıkarılma-
larına karar verilmesinin somut olaya uygun olacağı gö-
zetilmeksizin yazılı gerekçeyle bu yöndeki talebin reddi
doğru görülmemiş bozmayı gerektirmiştir.”

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E.3992 K. 2015/10828 T. 21.10.2015

“Genel kurul tarafından tasfiyesine karar verilmiş şirketin ayrıca feshi ve tasfiyesini istemekte ve çıkma talebinde bulunmakta hukuki yarar yoktur”

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E.2014/16609 K. 2016/11987 T. 12.11.2015

“Şirket ortakları arasında husumetin bulunması ve şirketin tek işletmesi olan otelin 2007 yılından bu yana işletilmemesi ve ayrıca başkaca bir aktif ticari faaliyetin bulunmaması fesih davası açısından haklı sebebi oluşturmaktadır.”

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2018/770, K. 2019/2744 T.08.04.2019

“İstanbul Bölge Adliye Mahkemesince, tüm dosya kapsamına göre; davalı vekilinin istinaf başvurusunun, taraf delillerinin usulüne uygun olarak toplandığı, değerlendirilerek tartışıldığı, bilirkişi raporunun hüküm kurmaya elverişli ve denetime açık olduğu, dosyaya yansıyan belgelere göre taraflar arasında pek çok davanın bulunduğu,

davalı şirket tarafından üretilen ürünlerin davalı şirketin hissedarının sahibi olduğu başka bir şirkete usulsüz olarak aktarıldığı yönündeki tanık beyanlarının bulunduğu, Bursa Vergi Dairesi Gelirler Müdürlüğünce davalı şirket kayıtları üzerinde yapılan inceleme sonucunda davalı şirkete vergi usulsüzlüğü nedeniyle yüklü miktarda vergi cezası kesildiği, 6111 sayılı Yasa kapsamında vergi cezasının ödendiği, ilk derece mahkemesince yaptırılan bilirkişi incelemesi sırasında, davacının, davalı şirketin mal varlığının azaltıldığı ve başka şirketlere mal aktarıldığı iddialarının tespitine yönelik olarak bilirkişiler tarafından istenen belgelerin davalı tarafça bilirkişilerin incelemesine sunulmamış olduğu, davacı şirketin markası olan “KİEL” markasının davalı şirket markası olarak tescil ettirilmesi ve davacı tarafından açılan davanın davacı lehine sonuçlandığı, davacı yönünden haklı nedenle fesih davası açma koşullarının oluştuğu, bu aşamadan sonra tarafların birlikte davalı şirketi devam ettirmelerinin beklenemeyeceği, ek bilirkişi raporuna göre davalı şirketin borca batık olduğu, borca batık olan şirkette davacıya ödenecek bir çıkma payının olmaması nedeniyle davacının ortaklıktan çıkarılmasına karar verilmesinin dosya

kapsamı ve adalete uygun düşmeyeceği, ilk derece mahkemesi kararının usul ve esas yönünden kanuna uygun olduğu gerekçesiyle esastan reddine karar verilmiştir. Yapılan yargılama ve saptanan somut uyuşmazlık bakımından uygulanması gereken hukuk kuralları gözetildiğinde İlk Derece Mahkemesince verilen kararda bir isabetsizlik olmadığına anlaşılmış, davalı şirketin süreklilik arz edecek şekilde kâr payı dağıtımını yaptığını ispat edememiş bulunmasına, ortaklar arasındaki güven ilişkisinin zedenlendiğinin tüm dosya kapsamında anlaşılmasına göre davalı vekili tarafından yapılan istinaf başvurusunun HMK'nın 353/b-1 maddesi uyarınca Bölge Adliye Mahkemesince esastan reddine ilişkin kararın usul ve yasaya uygun olduğu kanısına varıldığından Bölge Adliye Mahkemesi kararının onanmasına karar verilmiştir.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2015/2387, K. 2015/8048
T.10.06.2015**

“Dava, anonim şirketin haklı sebeple feshi istemine ilişkin olup, mahkemece davanın husumet yokluğu nedeniyle reddine karar verilmiştir. Ancak, 6102 sayılı TTK. 531.

maddesi uyarınca, “haklı sebeplerin varlığında, sermayenin en az onda birini ve halka açık şirketlerde yirmide birini temsil eden payların sahipleri, şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesinden şirketin feshine karar verilmesini isteyebilirler. Davacı taraf iddiasının ileri sürülüş biçimine göre husumet şirkete ve davalı ortaklara da düşmektedir. Davalı ortaklara husumet düşmediği kabul edilse dahi, bu husus davalı safında şirketinde yer aldığı gözetildiğinde şirket aleyhine açılan davanın görüşmesine engel yoktur.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2015/6768, K. 2015/10302
T.12.10.2015**

“Şirket yöneticilerinin görev ve yükümlülüklerini kanuna uygun biçimde yerine getirmedikleri, şirket ortakları arasında uzlaşma olanağının bulunmaması, taraflar arasında pek çok dava bulunması, davacının diğer pay sahiplerinden farklı muameleye tabi tutulduğu, şirket ortaklarının davacı dışındaki ortaklara tahsis edildiği, genel kurul toplantılarının yapılmadığı, davacının bilgi alma hakkının engellendiği, tüm bu hususların şirketin feshi için haklı sebep teşkil ettiği, öte yandan şirket vekilince

davacının şirketteki paylarının satın alınmasına şirketin mali durumunun elvermediğinin beyanı karşısında şirketin feshine karar verilmesi yerindedir.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E.2014/17428 K. 2015/8840
T. 6.7.2015**

“Davalı şirketin davacının paylarının bedelini ödeyecek mali gücünün bulunmadığı dikkate alındığında, davacının payları satın alamayacağı için şirketin feshine karar verilmesi yerindedir.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2015/5040, K. 2015/11702
T.09.11.2015**

“Davacılar tarafından şirketin feshi için ileri sürülen tüm hususların gerçekleşip gerçekleşmediğinin ve bunların şirketin feshi için haklı neden olup olmadığının değerlendirilmesi ve sonucuna göre bir karar verilmesi gerekirken eksik incelemeye dayalı yazılı şekilde hüküm tesisi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2016/5493, K. 2017/7447
T.20.12.2017**

“Hiçbir satışı olmadığı gibi zarar eden, vergi borcu bulunan genel , kurul toplantıları yapılmayan, organları eksik malvarlığı fiilen ortakları arasında bölüşülmüş Şirketin, davacının payını ödemeyi de kabul etmemesi sebebiyle feshine karar verilmesi yerindedir.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2016/8891, K. 2017/6960
T. 6.12.2017**

“Kurulduğu günden beri hiçbir faaliyette bulunmayan ve yönetim kurulu toplantılarını yapmayan Şirket feshedilebilir.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2015/14221, K. 2017/3922
T.20.06.2017**

“Yönetim kurulu üyelerine usulüne uygun huzur hakkı ödendiği, Şirket kayıtlarına göre, yönetim kurulu üyelerinin Şirkete borçlu olmalarına karşılık bu borçlar nedeniyle Şirket tarafından faiz tahakkuk ettirildiği, bu nedenle Şirketin zarara uğratıldığından veya Şirket yöneticilerinin haksız kazanç sağladığından bahsedilemeyeceği, Őirke-

tin rekabet koşullarına uymak ve daha güçlü mali yapıya kavuşmak amacıyla kârını dağıtmayarak sermayeye eklediği, kaldı ki bu konuda alınan genel kurul kararlarına karşı davacının iptal davası açmadığı dikkate alındığında; 6102 sayılı TTK. 531. maddesine göre fesih talebinde bulunmanın en son çare olarak dikkate alınması gerektiği, zira, asıl olanın şirketin devamlılığı olduğu da nazara alınarak davacının iddia ettiği hususlar değerlendirildiğinde şirketin haklı nedenle feshi koşullarının oluşmadığı anlaşılmaktadır. Davanın reddine karar verilmesi doğrudur”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2015/2255, K. 2015/8166
T.11.06.2015**

“Dava, anonim şirketin fesih ve tasfiyesi istemine ilişkindir. Mahkemece 6102 sayılı TTK’nın 638/2 ve 641/1. maddelerine dayalı olarak ortaklıktan çıkmasına izin verilerek davanın kabulü yönünde hüküm kurulmuş ise de esasen anılan madde hükmü limited şirket ortaklığından çıkmaya izne ilişkin olup, 6102 sayılı TTK’da somut uyuşmazlıkta olduğu şekilde kural olarak anonim şirket ortaklığından çıkmaya izin verilmesine ilişkin bir düzenlenme bulunma-

diğı gibi limitet Şirketlere ilişkin olarak bahsi geçen hükümlerin anonim Şirketler bakımından uygulanma imknı da bulunmadığından mahkemenin karar gerekçesindeki hukuki nitelmesi isabetli bulunmamaktadır. Ancak, iŐbu davada davacı dava dilekçesinde izah ettiği iddialara dayalı olarak haklı sebepler bulunduğundan bahisle davalı anonim Şirketin feshine karar verilmesini istemiŐ, dava aŐamasında mahkeme huzurunda alınan beyanında da %30 Şirket payına karşılık gelen gerçek pay değerinin ödenmesi suretiyle Şirketten çıkarılmasını talep etmiştir. Bu durumda, davacı talebinin 6102 sayılı TTK'nın 531. maddesi kapsamında değerlendirilmesi gerekir. TTK'nın anılan maddesinde haklı sebeplerin bulunması ve Şirketin feshine karar verilmesinin talep edilmesi halinde mahkemenin fesih yerine davacı pay sahiplerine paylarının karar tarihine en yakın tarihteki gerçek değerlerinin ödenip davacı pay sahiplerinin Şirketten ıkarılmalarına veya duruma uygun düşen ve kabul edilebilir diğer bir çözüme karar verilebileceği düzenlendiğinden, mahkemenin haklı sebebin varlığını gözeterek neticeten çıkma payının belirlenmesine ilişkin grŐunde açıklanan hukuki nitelik itibariyle sonucu bakımından bir isabetsizlik bulunma-

maktadır. Ne var ki, çıkma payının hesaplanmasında yukarıda bahsedildiği gibi payın karar tarihine en yakın gerçek değerinin belirlenmesi gereklidir. Mahkemece, davalı şirketin mal varlığının güncellenmesi suretiyle belirlenen aktifleri üzerinden davacının %30 payına karşılık gelen bedele hükmedilmiş ise de, gerçek pay değerinin belirlenmesinde davalı şirketin pasiflerinin de dikkate alınması suretiyle mali bilançonun ve bu kapsamda gerçek pay bedelinin bulunması ve bu bedele hükmedilmesi gerekirken, bu hususlarda yetersiz bilirkişi raporuna dayalı olarak hüküm tesisi doğru görülmemiş, kararın davalı şirket yararına bozulmasına karar vermek gerekmiştir.”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2014/141, K. 2014/6951
T.09.04.2014**

“... . Tahkim, yalnız tarafların arzularına tabi olan, yani davalı ile davacının mahkeme kararına gerek olmaksızın aralarında anlaşarak sonuçlandırabilecekleri uyuşmazlıklar konusunda geçerlidir. Halbuki bir anonim şirketin feshine dair uyuşmazlığın ortaklar arasında yapılacak anlaşma ile sonuçlandırılması mümkün değildir. Ayrıca, 6102 sayılı TTK.’nın 530 ve 531. maddelerinde şirket

merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi-
ni yetkili kılan hükümleri de tahkim müessesesi ile bağ-
daşmamaktadır”

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E.280 K. 2014/8171 T.
30.4.2014**

Azınlık pay sahibi durumundaki yönetim kurulu üyesine
huzur hakkı ödenmeyeceğine karar verilmiş olması, faal
ve kârlı bir Şirket için haklı sebeple fesih sebebi olmaz.

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E.2013/16548 K. 2014/4761
T. 12.3.2014**

İki pay sahipli anonim Şirkette fesih davasının Şirket ye-
rine diğer pay sahibine yöneltilmesi sorun değildir. Taraf-
lar arası güven ilişkisinin sona erdiği dikkate alındığında
haklı sebeple fesih Şartlarının oluğu, tek pay sahipli
anonim Şirketin mümkün olduğu da dikkate alındığında
fesih yerine çıkarmaya karar verilebilir.

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E.2255 K. 2015/8166 T.
11.6.2015**

“Limitet Şirketten çıkmaya ilişkin kanun hükümleri anonim

şirketlere uygulanamaz. Payın gerçek değerinin belirlenmesinde şirketin sadece aktiflerinin değil, pasiflerinin de dikkate alınması gerekir.”

5. BİLGİ ALMA VE İNCELEME HAKKI

A – YASAL DÜZENLEME

MADDE 437– (1) Finansal tablolar, konsolide finansal tablolar, yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, denetleme raporları ve yönetim kurulunun kâr dağıtım önerisi, genel kurulun toplantısından en az on beş gün önce, şirketin merkez ve şubelerinde, pay sahiplerinin incelemesine hazır bulundurulur. Bunlardan finansal tablolar ve konsolide tablolar bir yıl süre ile merkezde ve şubelerde pay sahiplerinin bilgi edinmelerine açık tutulur. Her pay sahibi, gideri şirkete ait olmak üzere gelir tablosuyla bilançonun bir suretini isteyebilir.

(2) Pay sahibi genel kurulda, yönetim kurulundan, şirketin işleri; denetçilerden denetimin yapılma şekli ve sonuçları hakkında bilgi isteyebilir. Bilgi verme yükümü, 200 üncü madde çerçevesinde şirketin bağlı şirketlerini de kapsar. Verilecek bilgiler, hesap verme ve dürüstlük

ilkeleri bakımından özenli ve gerçeğe uygun olmalıdır. Pay sahiplerinden herhangi birine bu sıfatı dolayısıyla genel kurul dışında bir konuda bilgi verilmiŐse, diğer bir pay sahibinin istemde bulunması üzerine, aynı bilgi, gündemle ilgili olmasa da aynı kapsam ve ayrıntıda verilir. Bu hâlde yönetim kurulu bu maddenin üçüncü fıkrasına dayanamaz.

(3) Bilgi verilmesi, sadece, istenilen bilgi verildiği takdirde Şirket sırlarının açıklanacağı veya korunması gereken diğer Şirket menfaatlerinin tehlikeye girebileceği gerekçesi ile reddedilebilir.

(4) Şirketin ticari defterleriyle yazışmalarının, pay sahibinin sorusunu ilgilendiren kısımlarının incelenebilmesi için, genel kurulun açık izni veya yönetim kurulunun bu hususta kararı gerekir. İzin alındığı takdirde inceleme bir uzman aracılığıyla da yapılabilir.

(5) Bilgi alma veya inceleme istemleri cevapsız bırakılan, haksız olarak reddedilen, ertelenen ve bu fıkra anlamında bilgi alamayan pay sahibi, reddi izleyen on gün içinde, diğer hâllerde de makul bir süre sonra Şirketin merkezinin bulunduğu asliye ticaret mahkemesine başvurabilir.

Başvuru basit yargılama usulüne göre incelenir. Mahkeme kararı, bilginin genel kurul dışında verilmesi talimatını ve bunun şeklini de içerebilir. Mahkeme kararı kesindir.

(6) Bilgi alma ve inceleme hakkı, esas sözleşmeyle ve şirket organlarından birinin kararıyla kaldırılamaz ve sınırlandırılmaz.

B – GEREKÇE

Madde 437 – 6762 sayılı Kanunda, pay sahibinin genel kurulda bilgi almasına ilişkin hakkı, yani “bilgi alma hakkı” gerçek anlamı ile düzenlenmemiştir. Ayrıca 6762 sayılı Kanun, pay sahibinin genel kurul dışında bilgi almasına, yani inceleme hakkına teknik anlamı ile yer vermemiştir. 437 nci madde, çeşitli ülkelerin düzenlemeleri değerlendirilerek ve bağlı şirketler gerçeği de göz önünde tutarak bu eksikliği gidermeyi amaçlamıştır. Bu sebeple Tasarıyla, pay sahibine çağdaş ölçülerle örtüşen ve kamuyu aydınlatma, kurumsal denetim ve dürüst hesap verme ilkelerine göre düzenlenmiş bulunan kapsamlı bir bilgi alma ve inceleme hakkı tanınmıştır. Hüküm her iki hakkı da içermektedir.

Birinci fıkra: 6762 sayılı Kanunun 362 nci maddesinde yer alan finansal tabloların, konsolide finansal tabloların yıllık raporun ve kâr dağıtım önerilerinin, pay sahiplerinin incelemelerine hazır tutulmaları anlamına gelen pasif ve geriye dönük (retrospektif) bilgi alma hakkı 437 nci maddenin birinci fıkrasında aynen korunmuştur.

İkinci fıkra: Pay sahibinin, genel kurulda bilgi alabileceği iki görevli ve sorumlu “ilgili” vardır: (a) Yönetim kurulu (b) denetçiler. Denetçinin bağımsızlığı, yani şirketin dışında bulunması, bir görüş uyarınca şirketin organı olmaması (tartışmalı) onun bilgi verme yükümlülüğünün bulunmadığı anlamına gelmez. Denetçinin bilgi verme yükümü yüklendiği görevden (işlevinden) doğar. Bu sebeple, denetçinin ve gerekiyorsa, kendilerini ilgilendiren konular dolayısıyla işlem denetçilerinin genel kurulda hazır bulunmaları 407 nci maddenin ikinci fıkrasında açıkça öngörülmüştür. Her yükümlüye sadece sorumlu olduğu konularda soru sorulabileceği şüphesizdir. Yönetim kurulu şirket işlevi hakkında bilgi verir ve bilgi alma gündem ile sınırlı değildir. Denetçilere denetimin yapılma şekli, yani uygulanan yöntem, yerinde yönetim yapılıp yapılmadığı, sondaj yolu ile denetime hangi sıklıkta yer verildiği ve kaç

uzmanın çalıştırıldığı da dahil denetime ilişkin her soru sorulabilir. Bu sebeple “denetimin yapıma şekli” ibaresine yer verilmiştir. Sonuçlar hakkında bilgi ile rakamların ve rapordaki ifadelerin yorumu kastedilmiştir. Bilgi alma hakkı, kaynak İsv. BK m. 697 (2)’nin aksine pay sahipliği haklarının kullanılabilmesi için “gerekli” olması koşuluna bağlanmamıştır. Gereklilik koşulu hakkın kullanılmasını tehlikeye sokardı.

Bilgi verme yükümü şirketin işlerini ve bağlı şirketleri ile hukukî ve ticarî ilişkilerini kapsar. Bağlı şirketler hakkında bilgi alma, 200. madde ile sınırlıdır.

Birinci fıkra verilmesi gereken bilginin düzey ve niteliği (kalitesi) konusunda (kaynak kanunda bulunmayan) bir hüküm içermektedir. Verilecek bilgi hem özenli hem gerçek hem de hesap verme ilkelerine uygun olmalıdır. “Özenli”, baştan savma olmayan, sorunun karşılığı niteliğini taşıyan, ilgisiz konuları içermeyen anlamındadır. Gerçeğe uygunluk ile gerçeği aynen yansıtan doğru, yalan ve aldatıcı olmayan bilgi kastedilmiştir. “Hesap verme ilkesine uygun” kavramı, Türk hukukunda yenidir. Tasarı bu kavramı 200 üncü maddede de kullanmıştır (bu mad-

denin gerekçesine bakınız). Kavram, hesap verme konumunda bulunan bir kişinin hesap vereceği, yani sorumlu olduğu kiŐiye vermekle yükümlü olduğu kapsamlı, içerikli ve belgeli bilgiyi ifade eder.

Bilgi kural olarak sözlü verilir. Ancak yazı ile güçlendirilebilir.

Üçüncü fıkra: Şirket sırlarının ve korunması gereken Şirket menfaatlerinin bilgi vermenin sınırını oluşturduğu üçüncü fıkrada açıkça belirtilmiştir. Bu sınır hem bilgi almayı hem de inceleme hakkını kapsar. Çünkü genel kurula sadece sağduyulu ve iyiniyetli pay sahipleri katılmamakta, bu kurullar rakiplerce de izlenebilmektedir. İncelemeyi yapan pay sahiplerinin gerçek amacı çok çeşitli olabilir. Bu amaçların bir kısmı bilgi alma hakkının amacı ile bağdaŐmayabilir, hatta ona ters düşebilir. EŐit işlem ilkesi uyarınca her pay sahibine bu hak tanındığı için söz konusu hakka sınır konulması menfaatler dengesi gereğidir. Modern akım bilgi alma hakkının genişletilmesi yönünde olmasına rağmen kanunlar sınırlar belirlemektedir. Genel kabul gören sınır, Şirket sırrı bağlamında Şirket menfaatidir. Tasarı da bu sınırı benimsemiŐtir.

Hüküm, (esinlenen İsv. BK m. 697 (2)'de olduğu gibi) ne “şirket sırrı” ne de “korunması gereken şirket menfaati” kavramlarını tanımlamıştır. Bunun sebebi, dar veya geniş bir tanımla uygulamayı dondurmamak veya genişletmemek özenidir. Şirket sırrında, rakip bir şirketin bilmediği, öğrenmemesi gereken, şirketin zararına kullanılabileceği, elde etmek için çalıştığı, peşinde olabileceği “bilgi” ölçüsü kabul edilebilir. Rakiplerin ulaşabileceği, çeşitli kaynaklar aracılığı ile elde edebileceği, verileri ve bilgileri kullanarak yorumlama/değerleme ile çıkarabileceği bilgiler sır olamaz. Şirket menfaatlerinin zarara uğraması, şirket işletmesinin, bağlı şirketlerinin, müşteriler çevresinin, dağıtım kanallarının ve ilişkilerinin vs.'nin kayba uğraması veya bu nitelikte pek de uzak olmayan bir tehlikenin varlığı demektir. Zarar ile sadece malvarlığı zararı kastedilmemiştir.

Yabancı mahkeme kararları ve öğreti, bir taraftan kaybın somut nitelik taşımamasını arayarak keyfi redlerin önüne geçmeye çalışmakta, diğer taraftan da menfaatler (şirket menfaati/bilgi alma menfaati) dengesinin kurulmasına çaba harcamaktadır.

Dördüncü fıkra: Bilgi alma hakkı, gereğince şirketin ticarî defterleri ile yazışmalarının incelenmesini de gerektirebilir. Bilgi alma hakkının genel kurul içinde ve dışında inceleme hakkına dönüşebilmesi için genel kurulun izni veya yönetim kurulunun izni gereklidir.

İncelemenin konusu kural olarak şirketin defterleriyle yazışmalarıdır. Ancak kanun inceleme hakkını kaynak kanundan farklı olarak bir soru bağlamında tanımıştır.

Beşinci fıkra: Bilgi alma ve inceleme hakları pay sahibine tanınan dava hakkı ile güçlendirilmiştir. Pay sahibi sadece açık bir red halinde değil, taleplerinin cevapsız bırakılması veya cevabın ertelenmesi durumunda da hem bilgi alma hem de inceleme hakkını bir mahkeme kararı ile başarıya ulaştırabilir. Talebin cevapsız bırakılması yetersiz hesap verme ilkesine uymayan cevapları da kapsar. Beşinci fıkra mahkeme kararının hızla verilmesini sağlamaya ve temyizi de kısa sürede sonuçlandırmaya yönelik hükümleri de içermektedir.

Altıncı fıkra: Beşinci fıkra ile her iki hakka da müktesep ve sınırlandırılmaz bir hak niteliğini kazandırır (Tasarruflar Kanunu m. 452). Bu hakların ikisinin veya bunlardan birinin Tasa-

rının 452 nci maddesi anlamında vazgeçilemez hak olup olmadığı öğretisi ile mahkeme kararlarına bırakılmıştır.

C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER

- **Umut Kolcuoğlu** : A.Ş. Pay Sahibinin Bilgi Alma Hakkı, Dünya Gazetesi 27.10.2017

D – YARGI KARARLARI

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2016/4320, K. 2017/7047 T.07.12.2017

“Dava, ortağın bilgi alma ve inceleme hakkının kullanılması hususunda izin verilmesi istemine ilişkindir. Mahkemece verilen kararlar kesin nitelikte olduğundan bu karara dair tavzih talebine yönelik mahkemece verilen tavzih kararının da temyiz kabiliyeti bulunmamaktadır. Temyizi kabil olmayan kararların temyiz istemleri hakkında mahkemece bir karar verilebileceği gibi, Yargıtay tarafından da bir karar verilebileceği öngörüldüğünden, davacının temyiz isteminin reddine karar verilmesi gerekir.”

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2016/4221, K. 2017/7214 T.13.12.2017

“...Dava, 6102 sayılı TTK'nın 437. maddesine dayanan ortağın bilgi alma ve inceleme hakkının kullanılması hususunda izin verilmesi istemine ilişkin olup, mahkemece yapılan yargılama neticesinde davanın reddine karar verilmiştir. TTK'nın 437. maddesi uyarınca mahkemece verilen kararlar kesin nitelikte olduğundan davacı vekilince temyiz edilen kararın temyiz kabiliyeti bulunmamaktadır.

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi, E. 2018/833, K. 2018/1722 T. 07.03.2018

“Davacı vekili dava dilekçesinde, TTK'nın 437. maddesi uyarınca dava açtıklarını ifade etmiş ise de 6100 sayılı HMK 33. maddesinde ifade edildiği üzere hâkim bir dava hakkında doğru hukuk kurullarını bulmak ve Türk Hukukunu re'sen uygulamakla görevlidir. TTK'nın 437. maddesi Anonim Şirketler ile ilgili bir düzenleme olup anonim şirketlere ilişkin hükümlerin limited şirketlere de uygulanacağına ilişkin TTK'nın 644. maddesinde de 437. maddeye atıf bulunmamaktadır. Bu nedenle davalı şirketin limited şirket olduğu gözetildiğinde 437. madde-

nin bu davada uygulanması doğru olmamıştır. Kaldı ki limited şirketlerde bilgi alma ve inceleme hakkı TTK'nın 614. maddesinde ayrıca ve açıkça düzenlenmiştir. Aynı maddenin bendinde genel kurul, bilgi alınmasını ve incelemeyi haksız yere engellerse, ortağın istemi üzerine mahkemenin bu hususta karar vereceği hükmüne yer verilmiş ve dava açılması için bir süre öngörülmemiştir. Bu durumda, mahkemece 437/5. maddesi gözetilerek on gün içinde açılmayan davanın reddine karar verilmesi yerinde değildir.

**Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2016/5401, K. 2017/4832
T.28.09.2017**

“(...) bilgi alma ve inceleme hakkının TTK'nın 437. maddesi gereğince dava konusu yapılabileceği ancak bilgi alma hakkının ihlali nedeniyle genel kurul toplantısında yanlış bir karar alınmış olması bir başka deyişle bilgi vermeme ile alınan kararlar arasında illiyet bağının bulunması halinde kararların iptalinin söz konusu olabileceği, (...)”

**Yargıtay 5. Hukuk Dairesi, E. 2015/13744, K.
2017/1501 T. 14.03.2017**

“Davacının davalı Şirketin solo mali tabloları ve mizanı da dahil olmak üzere tüm ticari defter ve kayıtları üzerinde bilgi edinme ve inceleme yetkisi verilmesi talebini 30/03/2015 tarihli davalı Şirket genel kurul toplantısında belirtmesi gerektiği ancak, belirtmediği, dosyaya sunulan belgelere ve genel kurul tutanaklarına göre 30/03/2015 tarihli genel kurulda davacının sorduğu sorulara cevap verildiği, gündemle ilgisi bulunmayan sorularına ise, gündem dışı konuların genel kurulda görüŐülüp, tartıŐılıp, müzakere edilememesi nedeniyle cevap verilmediği, davalı Şirket’in kanuna aykırı bir uygulamasının söz konusu olmadığı, davalı Şirket tarafından verilen cevapların yeterli ve bilgi edinme hakkını karŐılar nitelikte bulunduğu gerekçesiyle, TTK’nın 437/... m. gereği kesin olarak karar verilmiş, kararın davacı vekili tarafından temyizi üzerine mahkemenin 18/09/2015 tarihli ek kararı ile kararın kesin olması nedeniyle temyiz isteminin reddine karar verilmiştir. Yasa ve usule uygun kararın onanmasına”

6. BELİRLİ GRUPLARIN YÖNETİM KURULUNDA TEMSİL EDİLMESİ HAKKI

A – YASAL DÜZENLEME

MADDE 360– (1) Esas sözleşmede öngörülme şartı ile belirli pay gruplarına, özellik ve nitelikleriyle belirli bir grup oluşturan pay sahiplerine ve azlığa yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınabilir. Bu amaçla, yönetim kurulu üyelerinin, belirli bir grup oluşturan pay sahipleri, belirli pay grupları ve azlık arasından seçileceği esas sözleşmede öngörülebileceği gibi, esas sözleşmede yönetim kurulu üyeliği için aday önerme hakkı da tanınabilir. Genel kurul tarafından yönetim kurulu üyeliğine önerilen adayın veya hakkın tanındığı gruba ve azlığa mensup adayın haklı bir sebep bulunmadığı takdirde üye seçilmesi zorunludur. Bu şekilde tanınacak temsil edilme hakkı, halka açık anonim şirketlerde yönetim kurulu üye sayısının yarısını aşamaz. Bağımsız yönetim kurulu üyelerine ilişkin düzenlemeler saklıdır.

(2) Bu maddeye göre yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınan paylar imtiyazlı sayılır.

B – GEREKÇE

Madde 360 – İsv. BK m. 709 (Eski 708 (4) ve (5)) hükümünden esinlenen 360 ıncı madde, belirli pay ve pay sahibi gruplarına ve azlığa yönetim kurulunda temsil edilme hakkı tanınmasını düzenlemektedir. Temsil edilme hakkı ancak esas sözleşmede öngörülerek bahsedilebilir.

Bu madde, yönetim kurulunda temsil edilme hakkını hem pay sahibi gruplarına hem azlığa hem de pay gruplarına tanımıştır. Kârda, oyda, tasfiye payında veya diğer herhangi bir malvarlığı hakkında imtiyazlı olan bir pay grubuna yönetim kurulunda temsil hakkı tanınabilir. Söz konusu hak, imtiyaz gibi her paya değil, belirli pay sahipleri grupları ile belirli pay gruplarına ve azlığa bir bütün olarak tanınmaktadır. Böylelikle bu hükümde 478 inci maddeye bir istisna getirilmiştir. Bu istisna tarihi sebeplere dayanmaktadır. Çünkü 6762 sayılı Kanunda bu tür bir istisnaya yer verilmiş olmamasına rağmen Yargıtay'ın otuz yılı aşkın süreden beri uygulanan yerleşik içtihadı “grup imtiyazı”nın tanınması yönündedir. Teori ile bağdaştırılması güç olan bu istisna, ilkesel kararlar ve öğreti ile kendini kabul ettiren bir hukuk haline gelmiştir. Bu yolla oluşan

hukuka gerekli önemin verilmesi ve bu hukukun tanınması hukuk biliminin kabul ettiği bir olgudur. Aksi yönde bir değişiklik, uygulamada büyük güçlükler yaratabilir ve tanınacak uyarılma olanak ve süreleri amacın elde edilmesine yetmeyebilirdi. Bu sebeple ikinci fıkra öngörülerek Yargıtay kararlarında yer alan ilke kanunlaştırılmıştır.

Tasarının bu hükmüyle belirli pay grupları yanında pay sahibi gruplarına ve azlığa da bu olanağın tanınması hukukumuzda bir açılımdır. Bu açılım öğretisi ve yargı kararlarında netlik kazanırken, pay ve pay sahibi grupları ile azlık temsilcisinin niteliğinin ortaya konulması da önemli bir sorun oluşturacaktır. Böylece bugüne kadar öğretilen tartışılmamış olan temsilcinin niteliği de ele alınacaktır.

Bu hükmün uygulanabilmesi için hem azlığın hem de belirli pay sahipleri gruplarının belirlenebilir ve tanınabilir bir şekilde tanımlanması, yani bir anlamda diğer pay sahiplerinden ayrılabilir olmaları gerekmektedir. Belirli pay sahipleri grupları, meslekler ve işletme konuları gibi ölçütlerle kolaylıkla belirlenebilirler. Önemli olan, azlığın belirlenebilir olmasıdır. Bunun için, somut olayın özelliklerinin ortaya çıkarabileceği istisnalar bir yana, yüzdele-

rin anılması yeterli olmayabilir. Bunun yerine pay senedi numaraları ve sayıları ayırt edilebilirlik yönünden daha iyi bir ölçüttür. Azlığın iyi tanımlanmaması imtiyazların korunmasına ilişkin hükümlerin uygulanmasını güçleştirebilir.

Pay sahibi grupları arasında yan sanayi mensupları, bayiler vs. yer alabilir. Temsil edilme hakkı, bazı kurul üyelerinin belirli pay sahibi grupları arasından seçilmeleri veya bağlayıcı aday önerme hakkı tanınması şeklinde de öngörülebilir.

C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER

- **Ufuk Önlü** : A.Ő'lerin Yönetim Kurullarında Temsile İlişkin Özel Durumlar, Lebib Yalkın Mevzuat Dergi (Mart 2017 Sayı 159)
- **Özgür Falcıoğlu** : Azınlığın Yönetim Kurulunda Temsili, (in) Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları, Editör Erol Ulusoy, Ankara 2014

- **Serbay Moray** : TTK’da Anonim Şirketlerde Azınlık Pay Sahiplerinin Hakları, Mali Çözüm Dergisi, Yıl 2014 Sayı 126

D – YARGI KARARLARI

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2013/16479, K. 2014/1014 T.17.01.2014

“İptali istenen genel kurulunda davacıya ait sözleşmesel mütesep hakkı ihlal eder biçimde anasözleşmede değişiklik yapılmasına dair gündemin 2. sırasında alınan kararın iptaline karar vermek gerekirken davanın reddine karar verilmesi doğru olmadığı halde bu konudaki mahkeme kararının onanmasına karar verildiği anlaşılmakla, davacı vekilinin karar düzeltme isteminin kabulü ile Dairemizin 30.10.2014 tarih 2014/10629 – 16504 sayılı kararının kaldırılarak hükmün açıklanan gerekçeyle bozulmasına karar vermek gerekmiştir.”

7. YÖNETİM VE DENETİM KURULU ÜYELERİNİN İBRA EDİLMESİNİ ENGELLEME

A – YASAL DÜZENLEME

MADDE 559– (1) Kurucuların, yönetim kurulu üyelerinin, denetçilerin, Şirketin kuruluşundan ve sermaye artırımından doğan sorumlulukları, Şirketin tescili tarihinden itibaren dört yıl geçmedikçe sulh ve ibra yoluyla kaldırılamaz. Bu sürenin geçmesinden sonra da sulh ve ibra ancak genel kurulun onayıyla geçerlilik kazanır. Bununla beraber, esas sermayenin onda birini, halka açık Şirketlerde yirmide birini temsil eden pay sahipleri sulh ve ibranın onaylanmasına karşı iseler, sulh ve ibra genel kurulca onaylanmaz.

B – GEREKÇE

Madde 559 – Bu hüküm, 6762 sayılı Kanun 310 uncu maddesinin tekrarıdır.

C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER

- **Mehmet Gökhan Karataş** : Anonim Şirketlerde Yönetim Kurulu Üyelerinin Sorumluluğu, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi yıl Eylül 2018 Sayı 176
- **Özkan Arslan** : A.Ş.'lerde Olağan Genel Kurul Toplantılarında Azlığın Talebi Üzerine Bilançonun Onaylanması İle Yönetim Kurul Üyelerinin İbrası, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi yıl Temmuz 2017 Sayı 163

8. ANONİM ŞİRKETLERDE AZINLIĞIN DENETÇİNİN DEĞİŞTİRİLMESİNİ DAVA HAKKI

A – YASAL DÜZENLEME

MADDE 399– (1) Denetçi, şirket genel kurulunca; topluluk denetçisi, ana şirketin genel kurulunca seçilir. Denetçinin, her faaliyet dönemi ve her hâlde görevini yerine getireceği faaliyet dönemi bitmeden seçilmesi şarttır. Seçimden sonra, yönetim kurulu, gecikmeksizin denetleme görevini hangi denetçiye verdiğini ticaret siciline tescil ettirir ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile internet sitesinde ilan eder.

(2) Denetçiden denetleme görevi, sadece dördüncü fıkrada öngörüldüğü şekilde ve başka bir denetçi atanmışsa geri alınabilir.

(3) Konsolidasyona dâhil olan ana şirketin finansal tablolarını denetlemek için seçilen denetçi, başka bir denetçi seçilmediği takdirde, topluluk finansal tablolarının da denetçisi kabul edilir.

(4) Şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki asliye ticaret mahkemesi;

a) Yönetim kurulunun,

b) Sermayenin yüzde onunu, halka açık şirketlerde esas veya çıkarılmış sermayenin yüzde beşini oluşturan pay sahiplerinin,

istemi üzerine, ilgilileri ve seçilmiş denetçiyi dinleyerek, seçilmiş denetçinin şahsına ilişkin haklı bir sebebin gerektirmesi, özellikle de onun taraflı davrandığı yönünde bir kuşkunun varlığı hâlinde, başka bir denetçi atayabilir.

(5) Görevden alma ve yeni denetçi atama davası, denetçinin seçiminin Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ila-

nından itibaren üç hafta içinde açılır. Azlığın bu davayı açabilmesi için, denetçinin seçimine genel kurulda karşı oy vermiş, karşı oyunu tutanağa geçirtmiş ve seçimin yapıldığı genel kurul toplantısı tarihinden itibaren geriye doğru en az üç aydan beri, şirketin pay sahibi sıfatını taşıyor olması şarttır.

(6) Faaliyet döneminin dördüncü ayına kadar denetçi seçilememişse, denetçi, yönetim kurulunun, her yönetim kurulu üyesinin veya herhangi bir pay sahibinin istemi üzerine, dördüncü fıkrada gösterilen mahkemece atanır. Aynı hüküm, seçilen denetçinin görevi red veya sözleşmeyi feshetmesi, görevlendirme kararının iptal olunması, butlanı veya denetçinin kanuni sebeplerle veya diğer herhangi bir nedenle görevini yerine getirememesi veya görevini yapmaktan engellenmesi hâllerinde de uygulanır. Mahkemenin kararı kesindir. **(Ek iki cümle: 5/6/2017-KHK-691/8 md.; Aynen kabul: 31/1/2018-7069/8 md.)** Kayyımlık görevi Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu tarafından yürütülen şirketlerde faaliyet döneminin dördüncü ayına kadar denetçi seçilememiş olması halinde denetçi, şirket yönetim kurulunun teklifi üzerine Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonunun ilişkili olduğu Bakan

tarafından atanır. Bakan bu yetkisini Fon Kuruluna devredebilir.

(7) Denetçinin mahkeme tarafından atanması durumunda, emsal dikkate alınarak, ücreti ile muhtemel giderler için mahkeme veznesine yatırılması gereken ön ödeme mahkemece belirlenir. Bunlara üç iş günü içinde itiraz edilebilir. Mahkeme kararı kesindir.

(8) Denetçi denetleme sözleşmesini, sadece haklı bir sebep varsa veya kendisine karşı görevden alınma davası açılmışsa feshedebilir. Görüş yazısının içeriğine ilişkin fikir ayrılıkları ile denetlemenin şirketçe sınırlandırılmış olması veya görüş yazısı vermekten kaçınma haklı sebep sayılamaz. Denetçinin sözleşmeyi feshi yazılı ve gerekçeli olmalıdır. Denetçi fesih tarihine kadar elde ettiği sonuçları genel kurula sunmakla yükümlüdür; bu sonuçlar 402 nci maddeye uygun bir rapor hâline getirilerek genel kurula verilir.

(9) Denetçi altıncı fıkra hükmüne göre fesih ihbarında bulunduğu takdirde, yönetim kurulu hemen, geçici bir denetçi seçer ve fesih ihbarını genel kurulun bilgisine, seçtiği denetçiyi de aynı kurulun onayına sunar.

B – GEREKÇE

Madde 399 – Birinci fıkra: Denetim bir anlamda yönetimin denetlenmesi olduğu için denetçinin seçimi genel kurula aittir ve genel kurulun bu yetkisi devredilemez niteliktedir. Nitekim 408 inci maddenin birinci fıkrasının (c) bendinde de bu kural açık bir şekilde öngörülmüştür. Böylece teorik temelde, 6762 sayılı Kanunun 347 nci maddesi ile Tasarı arasında tam bir ilkesel uyum vardır. Seçimin her faaliyet yılı için yenilenmesi ve gelecek yılın denetçisinin içinde bulunulan faaliyet yılı bitmeden belirlenmiş olması şarttır. Seçimin zamanına ilişkin hüküm emredicidir. Aykırılık halinde altıncı fıkra hükümleri uygulanır. Seçilen denetçi ile sözleşmeyi yönetim kurulu yapar. Denetçi, Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile web sitesinde yayınlanır. Denetim sözleşmesinin niteliği, tartışmalı olup her ülkenin öğretisi ve mahkeme kararlarıyla belirlenmektedir. Bu sorunun kapsamına, sözleşmenin kamusal nitelik taşıyıp taşımadığı ile denetçinin bir tür şirket organı olup olmadığı alt sorunları da girer.

İkinci fıkra: Bu fıkra, denetçi ile yapılan sözleşmenin kural olarak – feshedilmemesi ilkesini kabul ederek, yö-

netim kurulunun istemediği denetçiyi görevden uzaklaştırması olanağını ortadan kaldırmıştır. Denetçi sadece dördüncü fıkrada öngörüldüğu şekilde ve haklı sebeplerin varlığında görevden alınabilir.

Bir denetçinin görevden alınması, yerine yenisinin atanmış olmasına bağlıdır; yoksa denetçi azledilip daha sonra yerine yenisi atanamaz. Mahkemenin kararı, eşzamanlı olmalıdır. Başka bir deyişle, yönetim kurulu veya genel kurul denetçi ile yapılan sözleşmeyi feshedip kendiliğinden başka bir denetçi atayamaz. Bu ilke, denetçinin bağımsızlığına kesin bir göndermedir. Şirkete sınırsız fesih hakkı tanınmış olsaydı, denetçi, şirket tarafından fesih baskısı altında tutulabilirdi. Feshin dördüncü fıkradaki şartlara bağlanmış olması, denetçiye güvence sağlamaya ilişkin yeni ve modern şirketler hukukunun esin verdiği bir üst hukuk kuralıdır. Söz konusu ilke, Tasarıya hakim olan bağımsız denetimin taşıyıcı kolonlarından biridir.

Üçüncü fıkra: Bu hüküm, bir varsayımı düzenlemektedir. Ana şirketin iki şapkası vardır. Birincisi, bir anonim şirket ile bundan doğan yükümdür. Bu şapkası sebebiyle ana şirket finansal tablolar düzenler ve yönetim kurulu yıllık

faaliyet raporu hazırlar. İkincisi ise ana şirket şapkasıdır. İkinci şapka ona, topluluk FT'lerini çıkarmak görevini verir. Birincisi için seçilen denetçi, ayrı bir topluluk denetçisi seçilmemişse ikincisini de denetler. Hükümdeki “konsolidasyona dahil olan ana şirketin” ibaresi bilinçli olarak kullanılmıştır. Çünkü özellikle ana şirketin yabancı ülkede bulunması halinde, bazen bu ülkenin ulusal hukuku ana şirketi, hukukî türü veya başka bir sebep dolayısıyla konsolidasyonun dışında bırakmış olabilir. Burada, öğreti ve mahkeme kararları tarafından açıklığa kavuşturulması gereken çetin sorunlar çıkmaktadır. Ana şirketin yabancı bir ülkede bulunması ve konsolidasyona dahil olması halinde, yabancı bir denetçinin vereceği solo tablolar raporu ile konsolidasyon raporu Türk hukuku bakımından ne oranda kabul edilebilecektir. Türkiye uluslararası standartları kabul ettiği için bu standartları uygulayan ülkeler açısından bir sorun çıkmaması gerekir. Ancak, uluslararası standartları uygulamayan ülkelerdeki raporları Türkiye’deki ilgili kurumların ve özellikle mahkemelerin kabul edip etmeyecekleri tartışmaya açıktır. Türkiye’nin uluslararası standartlara dahil olduğu düzey onun bu düzeyin

altındaki ülkelere farklı ölçütler uygulanması hakkını ona verebilmelidir.

Dördüncü fıkra: Dördüncü fıkra denetçi güvencesi ilkesi bağlamında düzenlenmiştir. Denetçi ancak bir mahkeme kararıyla görevden alınabilir. Mahkeme de bu kararı haklı sebebin varlığı durumunda verebilir. Başka bir deyişle denetçi, ancak haklı bir sebebin, özellikle tarafsızlığı bozan herhangi bir olgu veya davranışın varlığında, mahkemece görevden alınabilir. “Haklı sebep” Tasarıda tanımlanmamıştır. Bu terim ile önce denetçinin kişiliğinden kaynaklanan sebepler kastedilmiştir: Meslekî yetersizlik (denetleme elemanlarının bilgilerindeki, okul sonrası uyum eğitimlerindeki noksanlık, yardımcı eleman, uzman, cihaz donanımı eksikliği), itibar kaybı vs. gibi. Denetçinin çalışma tarzı, şirkete zaman ayıramaması, bilgi sızdırması, taraf tutması da haklı sebep sayılır. Buna karşılık, görüş ayrılıkları haklı sebep olarak, ancak somut olay destekliyorsa kabul edilebilir.

Beşinci fıkra: Mahkemeye başvurmaya yetkili olanlar, sınırlı sayı ilkesine göre gösterilmiştir. Esas sözleşme ile yetkililer çevresi genişletilemez ve azlığa ilişkin yüzde

yükseltirme yönünde değiştirilemez. Başvuruda bulunacakların ayrıca fıkranın son cümlesindeki şartları taşımaları gerekir.

Altıncı fıkra: Bu fıkra, denetçinin faaliyet döneminin dördüncü ayına kadar seçilmemiş olması, seçilmiş denetçinin görevini herhangi bir sebeple yerine getirmemesi veya getirememesi halinde mahkemece atanmasını düzenlemektedir. Bu fıkroda hükmün içerdiği varsayımların özellikleri dolayısıyla ikinci fıkranın aksine eşzamanlılığa açıkça yer verilmemiştir. Ancak, olabildiğince, eşzamanlılığın sağlanması ve çok kısa sürede seçimin yapılması kanunun sistemi ve ruhu gereğidir. Mahkeme kararları ile öğretinin bu yönde gelişmesi temenni olunur.

Hükümdeki “görevi ifadan engellenme” ile, fizikî engelleme ve denetçinin elemanlarının istifası, grev, lokavt ve benzeri durumlar kastedilmiştir.

Davayı uzatmamak amacıyla kararın kesin olduğu açıkça belirtilmiştir.

Yedinci fıkra: Hüküm, atamanın kısa sürede kesinleşmesi ve denetçinin göreve başlayabilmesi amacıyla öngörülmüştür.

Sekizinci fıkra: İkinci ve üçüncü fıkraya paralel olarak denetçi tarafından denetim sözleşmesinin feshi sebepleri de sınırlandırılmıştır. Denetçi iki sebeple denetleme sözleşmesini feshedebilir: (1) Haklı bir sebebin varlığında, (2) Görevden alma davası açıldığı takdirde. Görevden alınma davası açılmışsa, denetçinin davanın sonuçlanmasını beklemek zorunluğu yoktur. Haklı sebepler çalışma şartlarının müsait olmamasından, ücret ve giderlerin zamanında ödenmemesinden, denetçinin görevi yerine getirmesinin engellenmesinden doğabilir.

Dokuzuncu fıkra: Denetçinin fesih ihbarında bulunması halinde yönetim kurulunun geçici denetçiyi hemen seçmesi gerekir; aksine hareket sorumluluk sebebi olabilir. Bu fıkra, denetimde herhangi bir boşluğa yer vermemek için konulmuştur.

C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER

- **Ertan Demirkapı** : Anonim Şirket Denetimine İlişkin Esaslar Işığında Azınlığın Denetçinin Değiştirilmesi Dava Hakkı, Anonim Şirketlerde Azınlık Hakları, Editör Erol Ulusoy, Ankara 2014

D – YARGI KARARLARI

Yargıtay 11. Hukuk Dairesi E. 2014/5407, K. 2014/12581 T.01.07.2014

“Davacılar vekilince, TTK’nın 399. maddesi kapsamında şirkete atanan denetçinin görevden alınarak yerine bağımsız bir denetçinin atanması istemine ilişkin olarak açılan davada davanın konusuz kalması nedeniyle karar verilmesine yer olmadığına dair 20.12.2013 tarihli karar temyiz edilmiş ise de, TTK’nın 399/6. maddesi uyarınca, mahkemece bu yönde verilen kararlar kesindir. HUMK’nın 432/4. maddesine göre, temyizi kabil olmayan kararların temyiz istemleri hakkında mahkemece bir karar verilebileceği gibi, 01.06.1990 gün ve 3/4 sayılı İċti-hadı Birleştirme Kararı uyarınca Yargıtay da bu konuda karar verebileceğinden, davacılar vekilinin temyiz isteminin reddine karar vermek gerekmiştir.”

İstanbul Bölge Adliye Mahkemesi 13. Hukuk Dairesi E. 2019/2771 K. 2020/707 T. 25.6.2020

“31.03.2014 tarihli Olağan Genel Kurulunda ... Bağımsız Denetim’in aynı zamanda davalı şirketin yeminli mali

müşaviri olduğundan, bu şirketin davalı Şirkete bağımsız denetçi olarak atanmasına ilişkin (11/c) numaralı gündem maddesi kapsamında alınan kararın iptali gerekeceği ileri sürülmüştür. Ancak davacı vekilince bağımsız denetçi olarak atanan şirketin TTK. 400. maddesinde sayılan denetçi atanmasına engel halinin bulunduğuna ilişkin kanıt sunulmadığı da gözetildiğinde, Yargıtay 11 HD 2015/4695 E 2016/2079 K 25.02.2016 Tarihli emsal karar içeriği de dikkate alındığında, ilk derece mahkemesince dosya kapsamındaki deliller ve bilirkişi rapor içeriğindeki tespitlere göre kurduğu hüküm ve gerekçesinde usul ve yasaya aykırı bir yön bulunmamasına göre, davacı vekilinin aşağıdaki 2 numaralı bendin kapsamı dışında kalan ve dava konusu 31.03.2014 tarihli genel kurulda alınan 8 nolu, 6 nolu, 11/d, 11/e, 11/g, 21.05.2014 tarihli genel kurulda alınan 2 numaralı kararın iptali talebinin reddi kararına yönelik istinaf başvurusunun esastan reddine karar vermek gerekmiştir. Ancak, davacı tarafça şirkete en son denetçinin 05.03.2012 tarihli olağan genel kurul toplantısında bir yıl süre ile seçildiği, TTK 399. madde uyarınca görev süresi biten denetçi yerine yenisinin seçilmediği, seçilmeyen denetçi tarafından 2013 yılı

faaliyetlerine ilişkin raporun onaylanıp denetçinin ibrasına karar verildiği ileri sürülerek, 31.03.2014 tarihli genel kurulda 2013 yılına ait denetçi raporunun onaylanmasına ilişkin 3 numaralı gündem maddesi kapsamında alınan karar ile 21.05.2014 tarihli ertelenen genel kurulun denetçinin ibrasına ilişkin 4 numaralı gündem maddesi kapsamında alınan kararın iptali talep edilmiş, bu talep mahkemece reddedilmiştir.

Davacı vekilinin bu yöndeki istinafına karşı davalı vekillerince dosyaya sunulan istinafa cevap dilekçesinde, 2013 faaliyet dönemi için yürürlükteki eski TTK' ya göre denetçi seçimi gerekmediği, kaldı ki 2013 yılında yapılan genel kurulda seçilmesi gerekeceği, şirketçe denetçi seçilmediği, şirketin daha önceki denetçisinin 2013 yılı faaliyetlerini de denetçi seçilmemesine rağmen kendiliğinden denetleyip rapor verdiğini, denetçi tayini zorunlu olmasına rağmen rapor sunana eski denetçinin raporunun bilgi için genel kurula getirildiği ve genel kurulda ibrasının onaylandığı, bu surette denetçi raporu okunması ve denetçinin ibrası zorunlu olmamakla birlikte bu kararın alındığı kabul ve beyan edilmiştir. Davalı yanın bu beyanları da dikkate alındığında, yasal olarak seçilmemiş ve görev

süresi sona eren denetçinin sunduğu rapor kapsamında denetçinin ibrası yönünde alınan genel kurul kararının da iptali gerekirken bu istemin reddi doğru olmamıştır.

9. NAMA YAZILI PAY SENETLERİNİN BASILMASINI TALEBİ HAKKI

A – YASAL DÜZENLEME

MADDE 486– (1) Şirketin ve sermaye artırımının tescilinden önce çıkarılan paylar geçersizdir; ancak, iştirak taahhüdünden doğan yükümlölükler geçerliliklerini sürdürür.

(2) Paylar hamiline yazılı ise yönetim kurulu, pay bedelinin tamamının ödenmesi tarihinden itibaren üç ay içinde pay senetlerini bastırıp pay sahiplerine dağtır. Yönetim kurulunun hamiline yazılı pay senetlerinin bastırılmasına ilişkin kararı tescil ve ilan edilir, ayrıca Şirketin internet sitesine konulur. Pay senedi bastırılıncaya kadar ilmühaber çıkarılabilir. İlmühaberlere kıyas yoluyla nama yazılı pay senetlerine ilişkin hükümler uygulanır.

(3) Azlık istemde bulunursa nama yazılı pay senedi bastırılıp tüm nama yazılı pay senedi sahiplerine dağtırılır.

(4) Tescilden önce pay senedi çıkaran kimse, bundan doğan zararlardan sorumludur.

B – GEREKÇE

Madde 486 –Hükmün birinci ve dördüncü fıkraları 6762 sayılı Kanunun 412 nci maddesinin tekrarıdır. İkinci fıkrada ise hamiline yazılı pay senetlerinin bastırılması zorunluğu getirilmiştir. İlmühaberlere nama yazılı pay senetlerine ilişkin hükümlerin uygulanması öngörülerek kapsamlı bir hükme yer verilmiştir.

Üçüncü fıkra yeni bir hükümdür. Bu hükümle nama yazılı pay senetlerinin bastırılması olanağının yolu açılmıştır. Hüküm uyarınca azlık isterse nama yazılı pay senedi bastırılıp tüm nama yazılı pay senedi sahiplerine dağıtılacaktır. Böylece kapalı anonim şirketlerde özellikle aile şirketlerinde pay senedinin bastırılmaması ve dağıtılmaması yoluyla baskı yapılması, pay sahiplerinin bu sıfatlarını ispattan yoksun bırakılmaları, devir olanaklarının sınırlandırılması gibi hukuka aykırı yöntemlerin önüne geçilmiştir. Nama yazılı pay senetlerinin basılmaması ve pay sahiplerine dağıtılmaması, pay defteri bulunmayan,

düzensiz olan ve güncel durumu yansıtmayan Şirketlerde daha büyük sakıncalar doğurmaktadır. Hükme aykırılık hâlinde pay sahiplerinin mahkemeye başvurabilecekleri Şüphesizdir.

C – KONUYA İLİŞKİN MAKALELER

- **Mustafa Yavuz:** Anonim Şirketlerde Senede BağlanmamıŐ (çıplak) Paylar, Lebib Yalkın Mevzuat Dergisi s: 145 (Ocak 2016)
- **Ufuk Ünlü:** Anonim Şirketlerde Pay Senedi Kavramının İncelenmesi, Mali Çözüm Dergisi yıl: 2016 s: Ocak – Şubat
- **Yavuz Akbulak:** TTK IŐıĝında Anonim Şirketlerde Pay Senetleri, Ankara Barosu Dergisi yıl: 2106 s:1

KISALTMALAR

- E. Esas Numarası
K. Karar Numarası
T. Tarih
TTK. Türk Ticaret Kanunu

KAYNAKLAR

I. MADDE GEREKÇELERİ

A. Bumin Doğrusöz – Öznur Onat – Funda Tunçel : Türk Ticaret Kanunu (Ticari İşletme, Ticaret Şirketleri, Kıymetli Evrak Hükümleri), İstanbul SMMM Odası yayını, 2. Baskı, İstanbul 2012

II. KARARLARIN DERLENDİĞİ KAYNAKLAR

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Hukuku Ana Bilim Dalı : Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk Ticaret Hukukuna İlişkin Kararları “2014”- , Oniki Levha Yayıncılık, İstanbul 2018

**İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Huku-
ku Ana Bilim Dalı** : Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk
Ticaret Hukukuna İlişkin Kararları “2015 – 2016”, Oniki
Levha Yayıncılık, İstanbul 2018

**İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Huku-
ku Ana Bilim Dalı** : Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk
Ticaret Hukukuna İlişkin Kararları “2017”, Oniki Levha
Yayıncılık, İstanbul 2018

**İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Ticaret Huku-
ku Ana Bilim Dalı** : Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin Türk
Ticaret Hukukuna İlişkin Kararları “2018”, Oniki Levha
Yayıncılık, İstanbul 2019

Kazancı Elektronik ve Basılı Yayıncılık A.Ő. : İctihat
Bilgi Bankası Programı

Soner Altaş : Şirketler Hukukuna İlişkin Yüksek Yargı
Kararları, Seçkin Yayınevi, Ankara 2016

Yargıtay Başkanlığı : Web sayfası Karar Arama Bölümü